БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 227 (6662)
НОЯБРИИН 1
ВОСКРЕСЕНЬЕ
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

Хүдөө ажахын республиканска выставкэдэ хабаадагшадта—эрэгтэй ба эмэгтэй түрүү колхознигуудта, механизаторнуудта, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэ халуун баяр хүргэе!

Хүдөө ажахын республиканска выставкэ

Хүдөө ажахын пропаганда ба түрүү дүй дүршэлые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлгэ хадаа колхозууд, МТС-үүд ба совхозуудые хүтэлбэрилгын таһаршагүй хубинь үшөө болоогүй байһан ябадал хүдөө ажахын зарим шухала һалбаринуудай хангалтагүй хүгжэлтын шалтагаануудай нэгэн болоно гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленум заагаа байна.

Мүнөө үедэ түрүү колхозууд, МТС-үүд ба совхозуудай дүй дүршэлые, новаторнуудай туйлалтануудые хараадаа абангүйгөөр ажахыгаа хүтэлбэрилхэ гээшэ — тэрээниие хэзээдэшье гээгдэлдэ оруулха тэһэн удхатай. Хүдөө ажахын пропагандые тоохогүй ябадал саашадань болюулха ба энэ шухала хэрэгые хүдөө ажахые хүтэлбэрилгын таһаршагүй хуби болгохые хүдэлмэриимнай интересүүд эринэ.

Москвада хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэ нээхэтэйгээ хамта районууд, областьнууд, хизаарнууд ба республиканууудта жэл бүри выставкэнүүдые үнгэргэхэ шухала гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоол соо загдаһан байгаа. Энэ заабаритай дашарамдан, манай республикадашье иимэ хэмжээ-ябуулганууд үнгэргэгдэжэ байна. Хэдэ хэдэн аймагуудта выставкэнүүд боложо үнгэрөө. Мүнөөдэр хүдөө ажахын республиканска выставкэ нээгдэбэ. Энэ выставкэ дээрэ хүдөө ажахын түрүүшүүл, колхознигууд ба механизаторнууд, түрүү бригаданууд ба фермэнүүд өөһэдынгөө туйлаһан туйлалтануудые харуулха, дүй дүршэлөө андалдаха байна.

Хүдөө ажахын республиканска выставкэдэ хүдөө ажахын элдэб олон һалбаринуудай: тарянажалай, малажалай, сад тарилгын, зүгы үсхэбэрилгын, механизациин ба бусад олон һалбаринуудай экспонадууд табигданхай. Энэ хадаа ажалаа һайжаруулхынгаа тула манай колхозууд, МТС-үүд ба совхозуудай угаа ехэ арга боломжонуудтай ба резервтэй байһыень гэршэлнэ. Тэрээнтэй хамта эдэ экспонадууд өөһэдынгөө доторой резервнүүдые хүугаар ашагладаг, агрономическа ба зоотехническэ наукын заабариие хүлээр хэрэглэдэг, гээгдэжэ ябаһан колхозууд, МТС-үүд, совхозууд, бригаданууд ба фермэнүүдые хүдэлмэреэ саашадань һайжаруулхые эрялһан удхатай байна.

Манай республика дотор хүдөө ажахын үнэтэ культурануудые таряхын ба үндэр ургаса абахын аргагүй гэжэ анхан тоологдодог байһан газарта мүнөө ороо һото, техническэ ба бусад культурануудые амжалтатайгаар ургуулжа болоһоор гэжэ үнинэй баталагданхай. Байгша ондо тарянайнгаа бүхы талмай дээрэһээ га бүриин 12 центнер, тиихэдэ зарим участогуудай га бүриһөө 18 центнер таряа хураһан ба мүнөө хүдөө ажахын республиканска выставкэдэ хабаадалсажа байһан Кабанскын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой жэшээ энээниие гэршэлнэ бэшэ аал? Энэ колхоздо байгаали иимэ «хайра үршөөл» үгөөгүй, харин артелиин гэшүүд полинууд дээрээ агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудай комплексые үргэнөөр хэрэглэһэнэй ба полевой хүдэлмэринүүдые һайн шанартайгаар саг соонь үнгэргэһэнэй ашаар иимэ ургаса ургуулаа. Ондоошье олон жэшээнүүдые харуулхада болохо.

Выставкэ дээрэ мүн ниитын малажал хүгжөөхэ талаар түрүү колхозууд, фермэнүүд, тус тус новаторнуудай туйлаһан амжалтанууд үргэнөөр харуулагдана. Республикын хүдөө ажахын энэ гол шухала һалбариин хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилэгдэһэнэй эсэстэ олохон колхозууд ба зарим аймагуудта малажал тон ехэ гээгдэлдэ ороһон байна. Иимэ байдалые дары усадхахые манай парти эринэ. Мүнөө үедэ малажалые түргэнөөр хүгжөөлгэ хадаа хүдөө ажахын талаар парти ба гүрэнэй хойшолуулшагүй, эгээл шухала зорилго болгогдон табигдаа. Энэ зорилгые манай колхозууд, МТС-үүд ба совхозуудай амжалтатайгаар дүүргэжэ шадаха байһые энэ выставкэдэ хабаадалсаһан түрүү ажахынууд ба новаторнуудай хүдэлмэриин дүнгүүд харуулна. Кяхтын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз байгша ондо малажал хүгжөөхэ түсэбөө дүүргээд, үнеэн бүриһөө 9 һарын турша соо 1100 литр үлүүтэй һү һааһан байха юм. Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой племенной МТФ 9 һарын турша соо үнеэн бүриһөө 2108 литр һү һаагаа. Фермын һаалишад Шарапова, Доржиева, Бадмаева, Будаева бүри ехэ һү һааһан байна.

Хартаабха ба овощь таридаг түрүү хүнүүдэй хүдэлмэриин гайхамшагта үрэ дүнгүүд выставкэ дээрэ үргэнөөр харуулагдана. Энэ хадаа хартаабха ба овощь тарилгын талаар парти, правительствын табиһан зорилгые манай республикын бүхы колхозууд, МТС-үүд ба совхозуудай амжалтатайгаар дүүргэжэ шадаха байһыень гэршэлнэ. Тэдэ түрүү хүнүүдэй тоодо га бүриһөө 500 центнер капуста хураһан Байкало-Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой огородой бригадын бригадир Е. Г. Орлова болон бусад ороно.

Мүнөө жэлдэ манай механизаторнууд машинно-тракторна паркаяа ашаглалга һайжаруулха талаар урагшаа ехэхэн алхам хээ. Энээн тухайнь түрүү трактористнууд, комбайнернууд ба машинистнуудай амжалтанууд гэршэлнэ. Социалистическэ индустриин үгэһэн эрхим түрүү техникэ шадамар ба үнэн сэхэ механизаторнуудай гарта гайхамшагта юумэ бүтээнэ, бүтээхэшье байна. Мүнөө үедэ МТС-үүдтэ саг үргэлжын механизаторска кадрнуудай байгуулагдажа байхада, МТС-үүдэй хүдэлмэриие үндэһөөрнь һайжаруулхые манай партиин шууд эрижэ байхада түрүүшүүлэй дүй дүршэлые бүхы механизаторнуудай шадабари болгохо тээшэ онсо шухала удхашанартай.

Хүдөө ажахын республиканска выставкэ хадаа түрүү колхозууд, МТС-үүд, совхозууд ба үйлэдбэриин новаторнуудай туйлалтануудые элеэр харуулха байна. Гэбэшье, мүнөө үедэ хүдөө ажахын бүхы һалбариие, бүхы колхозууд, МТС-үүд ба совхозуудые эрид шууд хүгжөөхэ курс манай парти, правительствын абаад байһан үедэ миин лэ зарим нэгэ ажахынууд ба түрүүшүүлэй амжалтануудаар сэдьхэлээ ханаха болоо һаа тон ехэ эндүүтэй гээшэ. Зорилго юуб гэхэдэ, гээгдэжэ ябаһан ажахынуудые түрүүшүүлэй зэргэдэ гаргаха, мүнөө үедэ түрүү колхозууд, МТС-үүд ба совхозуудай туйлажа байһан хэмжээнэй ургаса республика дотор бүхы дээрээ хураадаг ба малһаа ашаг шэмэ абадаг болохо хэрэгтэй. Энэ зорилгоор түрүү ажахынууд ба новаторнуудай арга методуудые шудалха ба үргэнөөр дэлгэрүүлхэ шухала. Наукын ба түрүү дүй дүршэлэй шэнэ шэнэ туйлалтануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлгэ хадаа бүхы партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органуудай үдэр бүриин шухала хэрэг болоно. Юуб гэхэдэ, хүдөө ажахые хүтэлбэрилгэ хадаа түбхын түрүүн, наукын, түрүү ажахынууд ба үйлэдбэриин новаторнуудай туйлаһан туйлалтануудые шудалха, согсолхо ба дэлгэрүүлхэ гэһэн удхатай.

Мүнөө республикымнай хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэд ажалай ба политическэ угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр хүдэлмэрилжэ, үйлэдбэриингөө доторой резервнүүдые хүсэд дүүрэнээр ашаглахын түлөө, хүн зоной хэрэглэхэ эдеэ хоолой продуктнуудые элбэг дэлбэг болгохо ба хүнгэн промышленностьда түүхэй эд ехээр үгэдэг болохо талаар парти, правительствын табиһан зорилгые түргэнөөр дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна. Иимэ ехэ арга боломжонууд ба резервнүүдэй бии байһыень хүдөө ажахын республиканска ба аймагуудай выставкэнүүд элеэр харуулна.

Һайндэрэй урда тээхи вахтада жагсаба

ХАРЬКОВ, октябриин 26. (ТАСС). Транспортна машина бүтээлгын заводой булад хайлуулагшад Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 36-дахи жэлэй ойдо зорюулагдаһан КПСС-эй ЦК-гэй уряануудые халуунаар угтан хүлеэбэ.

Коммунист Батухтинай бригада металл гаргалгые нилээд дээшэлүүлхэ уялга абаад, һайндэрэй урда тээхи вахтада жагсаба.

Кировэй нэрэмжэтэ ленинградска заводой нүхэр Козловой бригадын булад шудхагшадтай мүрысөөд, харьковайхид һайндэрэй урда тээхи үдэрнүүдтэ 1955 оной түсэбөөр металл хайлуулдаг болонхой.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, КПСС-эй Центральна Комитедтэ

Эдеэ хоолой товарнуудые үйлэдбэрилгэ үргэдхэхэ ба тэдэнэй шанарые һайжаруулха тухай*)

Хилээмэнэй, макаронно зүйлнүүдэй ба дрожжын талаар

49. Хилээмэнэй һайн шанартай зүйлнүүдые, илангаяа сортовой шэниисын гурилаар бариһан зүйлнүүдые (штучна зүйлнүүд, булканууд, сдоба, сухарь, баранканууд) һүүлэй жэлнүүдтэ хүн зоной ехээр эридэг болоһонтой, мүн жиирэй сортын хилээмэ хэрэглэлгын бага боложо байһантай дарашамдуулан хилээмэнэй зүйлнүүдые үйлэдбэрилхэ түсэбүүдые табихадаа хүн зоной эдэ эрилтэнүүдые хараадаа абаха гэжэ СССР-эй Госпланиие, СССР-эй Худалдаа наймаанай министерствые ба СССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерствые уялгалха.

50. Хара ба шэниисын гурилаар, сортовой гурилаар штучна хилээмэ, илангаяа һайжаруулагдаһан штучна хилээмэ (заварна, бородинска, минскэ ба рижскэ) гаргалгые иимэ хэмжээндэ хүрэтэр ехэдхэхэ гэбэл:

	Зохихо сортын гурилаар хилээмэнэй зүйлнүүдые бариха ниитэ хэмжээндэ процентээр 1954 он	1955 он	1950 онойхитой сасуулхада 1955 ондо ехэ бололго
Хара ба шэниисын гурилаар	20	30	5,9 дахин
Сортовой шэниисын гурилаар	62	68	2,9 дахин

51. 1954—1955 онуудта макаронно зүйлнүүдые иимэ хэмжээндэ хүрэтэр гаргаха гэбэл:

(мянган тонноор)

	1954 он	1955 он	1950 онойхитой сасуулхада 1954 ондо ехэ бололго	1950 онойхитой сасуулхада 1955 ондо ехэ бололго
Макаронно зүйлнүүдые	872	1.030	2 дахин	2,3 дахин

Макаронно зүйлнүүдэй ассортимент һайжаруулха, хүнды, нарин ба һайн зүйлнүүдые, багсалагдаһан макаронно зүйлнүүдые ехээр гаргалга хангаха.

52. Дрожжи үйлэдбэрилгые рыногэй эрилтэнүүдтэй зохилдуулан эридээр ехэдхэжэ, тэрээниие бүтээн гаргалга 1954 ондо 86 мянган тоннодо ба 1955 ондо 95 мянган тоннодо хүргэхэ гү, али 1950 онойхитой сасуулхада хоёр дахин ехэдхэхэ.

1955 ондо жэжээр багсалагдаһан дрожжи гаргалгые 1950 онойхитой сасуулхада 4,2 дахин ехэдхэхэ.

53. СССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерствын хүдэлмэрилжэ байгаа предприятинуудые шэнэдхэн байгуулха ба техническэ талаар зэбсэглэхэ, шэнэ предприятинуудые бариха зэргээр макаронно зүйлнүүдые үйлэдбэрилхэ хүсые 1956 оной эсэс хүрэтэр 1950 онойхитой сасуулхада 2,3 дахин ба дрожжи—2,7 дахин ехэ болгохо.

54. Заварна сортнуудай хара гурилаар һайн хилээмэ барижа гаргалга хангахын тула сүүдхэ соо 30 тонно солод гаргаха хүсэтэй хара гурилай улаан солод үйлэдбэрилхэ 3 заводые 1954—1956 онуудта Центрын, Поволжьеын ба Зүүн Сибириин районуудта бариха.

55. Шэнэ техникэ нэбтэрүүлэн, хилээмэ бариха предприятинуудые олоор бариха ба мүнөө хүдэлмэрилжэ байгаа предприятинуудые шэнэдхэн байгуулха. 1953—1956 онуудта городууд болон хүдэлмэришэнэй посёлогуудта СССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерствын 372 хилээмэнэй завод ба механизированнэ пекарнинуудые бариха.

Тортнууд, пирожно, печенье ба макаронно зүйлнүүдые бага хэмжээгээр үйлэдбэрилэн гаргадаг городуудта кондитерска ба макаронно зүйлнүүдые гаргаха цехүүдтэй хилээмэ бариха предприятинуудай проектээр хилээмэнэй заводуудые бариха.

56. Хилээмэ бариха промышленностьда 1954 ондо гурил һагшаха, эһээгдэһэн талха худхаха, баранкын талха буйлуулха процессүүдые ба һабанһаа эһээгдэһэн талха гаргаха ба гурил хэмжэхэ процессүүдые 1954 ондо механизацилжа дүүргэхэ.

57. Хилээмэнэй зүйлнүүдые тээжэ абаашахадаа, тэдэнэй шанарые хэбээрнь байлгаха ба эдэ зүйлнүүдые худалдаа наймаанай сетьдэ абаашаха санитарна услови һайжаруулха зорилгоор СССР-эй Худалдаа наймаанай министерствотэй зүбшэн хэгдэһэн списогэй ёһоор, городуудта хилээмэ барилгын промышленностиин тусхай транспортаар худалдаа наймаанай сетьдэ хилээмэ абаашалгые нэмэжэ эмхидхэхэ ба 1954 онһоо эхилээд городой худалдаа наймаанай сетьдэ пирожно, тортнууд ба кекснүүдые тусхай автомобильнуудаар абаашаха шухала гэжэ мэдэрхэ.

58. Хилээмэ барилгын промышленностиие саашадань хүгжөөхэ, механизацилга нэбтэрүүлхэ, санитарна байдал дээшэлүүлхэ, хилээмэнэй зүйлнүүдэй шанар нилээд ехээр һайжаруулха ба ассортиментыень үргэдхэхэ, худалдаа наймаанай сетьдэ хилээмэ абаашаха тусхай транспортые ехэ болгохо талаар хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэ гэжэ республиканууудай Министрнүүдэй Соведүүдые, Центросоюзые, Зам харилсаанай министерствые, Металлургическа промышленностиин министерствые, Нүүрһэнэй промышленностиин министерствые, СССР-эй Ой модоной ба саарһанай промышленностиин министерствые, мүн хилээмэ бариха предприятинуудтай бусад министерствонүүд болон ведомствонүүдые уялгалха.

Гурилай ба крупагай талаар

59. 1954 ондо сортовой гурил ба крупа үйлэдбэрилгые 1950 онойхитой сасуулхада иигэжэ ехэдхэхэ гэбэл:

Дээдэ сортын гурил	2,8 дахин
Нэгэдэхи сортын гурил	2,1 дахин
Бусад сортын гурил	1,6 дахин
Шара будаа	1,5 дахин
Гречихын крупа	1,7 дахин
Горох	3,8 дахин

60. 1956 оной эсэс хүрэтэр Главмукагай тээрмэнүүдые, крупагай заводуудые бариха, хүдэлмэрилжэ байгаа предприятинуудые шэнэдхэн байгуулха ба техническэ талаар хангаха зэргээр, гурил татаха ба крупагай промышленностиин предприятинуудай гурил гаргаха хүсые 1950 онойхитой сасуулхада 1,4 дахин ба крупа —1,2 дахин ехэ болгохо.

Гурил татаха ба крупагай промышленностиин хүсые саашадань ехэдхэхэ ябадал хангахын тулада 1955 ондо 25 тээрмын комбинат, 11 крупозавод ба крупоцехүүдые барижа эхилхэ.

61. СССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерствые иигэжэ уялгалха гэбэл:

а) СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1953 оной майн 13-най №124 Тогтоолтой зохилдуулан үйлэдбэрилэн гаргажа байгаа гурилай шанарые һайжаруулха, 95 процент гарахаар нарин хара гурил, 96 процент гарахаар шэниисын нарин гурил ба 85 процент гарахаар (нэгэ сортын помолтой байхадаа) хоёрдохи сортын шэниисын гурил үйлэдбэрилгэ хангаха, эдэ сортнуудай гурилые бүри нарин помолтойгоор гаргаха;

б) 1954 ондо 50 мянган тонно ба 1955 ондо—250 мянган тонно багсалагдаһан гурил, 1954 ондо 10 мянган тонно ба 1955 ондо 30 мянган тонно крупа гаргажа, сортовой гурил ба крупа багсалалгые эмхидхэхэ, багсалагдаһан гурил зөөхын тула эрьесын һабата хэрэглэн, промышленна томо городуудта ба түрүүшын ээлжээндэ Москва, Ленинград, Киев, Свердловск ба Молотов городуудта тээрмэнүүдэй дэргэдэ багсалалгын цехүүдые бариха.

62. Гүрэнэй ороо һоной сортовой помол тушаа предприятинуудай хүсэ ехэдхэхын, гүрэнэй хүдөө ажахын гурил таталгын предприятинууд дээрэ ороо һо буйлуулдаг колхозууд ба колхознигуудые эрхимээр хангахын тулада, союзна республиканууудай Министрнүүдэй Соведүүдые уялгалха гэбэл:

а) дурсагдаһан тээрмын предприятинуудай хүдэлмэриие нилээд ехээр һайжаруулха ба сортовой гурил гаргаха талаар тэдэнэй үйлэдбэриин хүсые ехэдхэхэ;

б) ороо һоной 30 сүүдхын запастай ба бэлэн продукциин 15 сүүдхын запастай байхаар, гүрэнэй ресурснуудай ороо һо буйлуулдаг тээрмэнүүдэй дэргэдэ складуудые бариха гэжэ 1954—1956 онуудай түсэбүүдээр хараалха;

в) үйлэдбэрилэн гаргажа байгаа гурилай ба крупагай шанар һайжаруулха ябадал хангаха хэмжээнүүдые абаха, 1954 ондо вальцово тээрмэнүүдтэ үйлэдбэриин лабораторинуудые эмхидхэхэ;

г) вальцово тээрмэнүүдэй байхагүй районуудта ороо һо гурилаар һэлгэхэ пунктнуудай мүнөө байгааша сетиин хүдэлмэри һайжаруулха, мүн шухала болоһон ушарта эдэ пунктнуудые нэмэжэ эмхидхэхэ;

д) тээрмэнүүдэй түхеэрэлгын, байшангуудай гидротехническэ барилгануудай шухала заһабари хэхэ, мүн эрьесын 10 процентнэ оролгын мүнгэ хэрэглэн, тээрмэнүүдые шэнэдхэн байгуулха ба һайжаруулха, тиихэдээ помолой һайжаруулагдаһан технологическа схемэнүүдые ба пневматическа транспортые ехээр нэбтэрүүлгэдэ онсо анхарал хандуулха.

Консервнэ ба эдеэ хоолой концентрадуудай талаар

63. СССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерствын предприятинууд дээрэ овощиин, томатна, фруктово консервэнүүдые 1954 ондо 1.780 миллион банка хүрэтэр, 1955 ондо 2.045 миллион банка хүрэтэр үйлэдбэрилхэ, тиихэдэ 1950 ондо 992 миллион ба 1953 ондо 1.363 миллион банка байһан юм. Энэ продукци бүтээн гаргалгын ургалтые иимэ ассортиментээр хангаха гэбэл:

(миллион банкаар)

	1954 он	1955 он	1950 онтой сасуулхада 1954 ондо процентээр	1950 онтой сасуулхада 1955 ондо процентээр
Овощиин консервэнүүд	410	480	2,5 дахин	3 дахин
Томатна консервэнүүд	510	560	171	190
Фруктово консервэнүүд	755	855	187	2 дахин
Мяха-ургамалай консервэнүүд	65	70	2 дахин	2,2 дахин
Салобобово консервэнүүд	40	80	160	3,2 дахин

1956 ондо овощиин, томатна ба фруктово консервэнүүдые 2500 миллион банка хүрэтэр үйлэдбэрилхэ гү, али 1950 онойхитой сасуулхада 2,7 дахин ехэдхэхэ, бүхы түхэлэй консервэнүүдые (мяханай, загаһанай, һүнэй, овощиин, томатна ба фруктово) 4.150 миллион банка хүрэтэр үйлэдбэрилхэ гү, али 1950 онойхитой сасуулхада 2,9 дахин ехэдхэхэ.

64. Тэжээлэй концентратна промышленностиин продукци бүтээн гаргалгые иимэ хэмжээгээр хангаха гэбэл:

(мянган тонноор)

	1954 он	1955 он	1950 онтой сасуулхада 1954 ондо процентээр	1950 онтой сасуулхада 1955 ондо процентээр
Эдеэ хоолой концентрадууд	90	100	167	185
Тэрэ тоодо:				
Хуурай кисель	30	35	120	140
Хуурай завтрагууд	10	15	3,3 дахин	5 дахин
Геркулес, толокно ба үхибүүдэй гурил	42	50	2 дахин	2,4 дахин

65. Сезонһоо дулдыдангүйгөөр алас холын районуудта абаашаха, шэнэ овощь ба хартаабха холо зөөлгые хороохо, тэдэниие зөөхэ ба хадагалха ябадалда гээлтэ хоролто багадхаха, шанарыень хэбээрнь байлгаха арга боломжо үгэгшэ шухала арга хэрэгсэл болоһон, хатаагдамал овощь ба хартаабха үйлэдбэрилгые хүгжөөхэ гээшэ ехэ удхашанартай гэжэ тоолоод, СССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерствын, СССР-эй Худалдаа наймаанай министерствын, Центросоюзай ба Центропромсоведэй предприятинууд дээрэ хатаагдамал овощь ба хартаабха үйлэдбэрилгые 1953 ондо 46 мянган тонно байһыень 1954 ондо 70 мянган тонно болгохо, мүн 1955 ондо 100 мянган тонно болгохо гү, али 1950 онойхитой сасуулхада 4.3 дахин ехэдхэхэ.

66. Дабһалангүйгөөр хүргэһэн овощь, ногоон горошек, фрукт ба жэмэс үйлэдбэрилтые эрид ехэ болгохо.

67. Дабһалангүйгөөр хүргэһэн овощь, фруктнууд ба жэмэс үйлэдбэрилхэ цехүүдые түргэнөөр бариха, хүдэлмэрилжэ байгаа холодильнигууд болон консервнэ заводуудые улам гүйсэдөөр ашаглаха зорилгоор холодильнигуудай (худалдаа наймаанай организацинуудта хамаададагыень оруулалсаад) ба консервнэ заводуудай дэргэдэ тус цехүүдэй барилга эмхидхэхэ.

68. Үхибүүдтэ зорюулан консерв үйлэдбэрилгые нилээд ехэдхэхэ: яблокын пюре һүтэйгөөр, абрикосын пюре, ногоон горошек, морковь, стручково фасоль, шпинат ба бусадһаа бүридэһэн овощиин пюре 1953 онойхиһоо үйлэдбэрилгые 1954 ондо 4,5 дахин ба 1955 ондо 9 дахин ехэдхэхэ.

Хүхөөр байдаг нарай наһанай үхибүүдтэ зорюулагдаһан эдеэ хоолой хуурай холимогуудые 1954 ондо үргэнөөр үйлэдбэрилгэ эмхидхэхэ.

69. 1956 оной эсэс хүрэтэр СССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерствын консервнэ ба эдеэ хоолой концентратна промышленностиин Главна управленидэ үйлэдбэрилэн гаргаха хүсые 1950 онойхитой сасуулхада иимээр ехэдхэхэ гэбэл:

Үрэ жэмэстэ овощиин консервэнүүд	— 2,3 дахин
Эдеэ хоолой концентрадууд	— 1,2 дахин
Хуурай завтрагууд	— 4,4 дахин
Диэтическэ продуктнууд	— 2 дахин

Гэрэй ажахыда ажал хүнгэдхэхэ ба эдеэ бэлэдхэхэ саг хороохо, худалдаа наймаанай ба худалдан абагшадые хангалтын культура дээшэлүүлхэ зорилгоор бэлэн ба бэлэдхэгдэһэн эдеэ хоолой товарнуудые ехээр үйлэдбэрилхэ даалгабари дүүргэхэ зорилгоор, мүнөө хүдэлжэ байгаа предприятинуудай хүсые үргэдхэхын хажуугаар 1954—1955 онуудта эдеэ хоолой концентрадуудые, овесой ба кукурузна хлопье, обедтэ эдихэ консервэнүүд, соусууд, амта оруулха зүйлнүүд ба үхибүүдэй тусхай продуктнуудые үйлэдбэрилэн гаргаха шэнэ предприятинуудые барижа эхилхэ шухала гэжэ тоолохо.

70. Консервнэ томо заводууд дээрэ 1954 — 1955 онуудай турша дотор томатопродуктнуудые, ногоон горошек, сахарна кукуруза, томатна ба фруктово шүүһэнһээ бүридэһэн консервэнүүдые үйлэдбэрилхэ технологическа процесүүдые, мүн шэл амһарта угаалгые баран механизировалхэ, автоматическа аргаар юулхэ ба багсалха машинануудые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ.

Томо заводууд дээрэ фруктово хахад фабрикадуудай механизированнэ таһаралтагүй сульфутациие (уридшалан консервировалхэ) нэбтэрүүлхэ.

Фруктнууд, жэмэс ба овощь түргэнөөр хүйтэндэ хүргэхын тулада

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта)

*)Түгэсхэл. Эхининь манай газетын октябриин 31-нэй номерто.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, КПСС-эй Центральна Комитедтэ

Эдеэ хоолой товарнуудые үйлэдбэрилгэ үргэдхэхэ ба тэдэнэй шанарые һайжаруулха тухай

(*Түгэсхэл*)

түргөөр хүргэхэ эгээн шэнэ аппарадуудые, ноогон горошегые картонно хайрсагуудта багсалха автоматическа машинануудые, мүн картонно хайрсагуудые целлофанаар орёохо автомадуудые нэбтэрүүлхэ.

71. 1954 ондо розничнэ худалдаа наймаанда гаргахын тула хуурай овощьнуудай холисо (борщ, щи), зохидоор багсалагдаһан брикетированнэ хатаагдамал овощь ба хартаабха үйлэдбэрилгые эмхидхэхэ.

72. Кукурузна хлопье үйлэдбэрилгэдэ шухала хэрэгтэй кукурузын сахюур сагаан сортнуудые ургуулха ба тушааха талаар колхозуудые урмашуулха зорилгоор, 1954 онһоо эхилээд тушаагдаһан сахюур сагаан кукурузын тонно бүхэнэй түлөө 1,5 тонно шара гү, али сахюур сагаан кукуруза тушааһан, үгы гэбэл тогтоогдоһон эквивалентээр зохихо хэмжээнэй орооһото бусад культурануудые тушааһан гэжэ тоолохо эрхэ СССР-эй Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерстводэ олгохо.

73. Намар-үбэлэй үедэ буйлуулхын тула бэлэдхэгдэжэ байгаа овощнин запас консервэнүүдэй бүрин бүтэн байха ябадал хангахын тулада 1954—1956 онуудта 200 миллион банка консерв хадагалха складуудые ба 35 мянган тонно овощь хадагалха овощехранилищануудые консервнэ заводуудай дэргэдэ бариха.

74. Витамин үйлэбэрилгые нилээд ехэдхэхэ ба 1950 ондо 19,2 миллиард хүнэй-доз ба 1953 оной түсэбөөр 32,5 миллиард хүнэй-доз байһые 1955 ондо витаминуудые 48 миллиард хүнэй-доз хүрэтэр ехэдхэхэ.

Пивэ, фруктово уһан ба хилээмэнэй квасай талаар

75. 1954—1955 онуудта илангаяа хүн зоной умда хэрэглэлгын дутуугаар хангагдадаг Донбассай. Уралай ба Кузбассай районуудта пивэ, фруктово ба минеральна уһа, хилээмэнэй квас үйлэдбэрилгые нилээд ехэдхэхэ ба умда харяаха эдэ зүйлнүүдые иимэ хэмжээндэ хүрэтэр бүтээн гаргаха гэбэл:

(миллиард декалитрээр)

	1954 он	1955 он	1950 онтой сасуулбал 1954 ондо процентээр	1950 онтой сасуулбал 1955 ондо процентээр
Пивэ	210	232	163	181
тэрэ тоодо бутылкаар	73	109	3,4 дахин	5 дахин
Алкогольгүй умда	110	135	153	187
тэрэ тоодо:				
СССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерстводэ	75	90	158	189
тэдээнһээ:				
Фруктово уһан	43	50	185	2,2 дахин
Хилээмэнэй квас	27	34	2,1 дахин	2,7 дахин
Тэрэ тоодо бутылкаар (миллион бутылка)	3,6	6	16 дахин	хэдэн арбаад дахин
Минераль уһан (миллион бутылкаар)	220	260	2 дахин	2,4 дахин

76. Пивэ, квас, фруктово ба минеральна уһа үйлэдбэрилхэ культурые дээшэлүүлхэ, шанарыень һайжаруулха талаар хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэ, пивэ үйлэдбэрилгын эгээн һайжаруулагдаһан технологи хэрэглэхэ, түүхэй эд гаргашалха нормо заабол сахиха, фруктово уһа үйлэдбэрилхэдөө эрхим шанарай настойка ба шүүһэ хэрэглэхэ, холодильна түхеэрэлгэ үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, пивэ, фруктово ба минеральна уһа, лимонад ба квас үйлэдбэрилхэ ба юулхэ үедөө технологическа заабари болон санитарна эрилтэ нарин шангаар сахиха ябадал хангаха.

77. Хүн зоной үнинһөө хойшо ехээр эрижэ байдаг хилээмэнэй квасай шанар һайжаруулха. Энэ зорилгоор, тэрэниие бэлэдхэхэдээ уридшалан болбосоруулжа, имагтал үндэр шанартай хара гурилай солод ба хилээмэнэй продуктнуудые хэрэглэхэ.

78. Республиканска, областной ба районно мэдэлэй предприятинууд болон кооперациин предприятинууд дээрэ гаргагдадаг фруктово уһа ба квасай шанарай хэдэн олон ушарта муу байһаниие, мүн СССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерствын предприятинуудай хүсэд хангалтагүй гү, али огто үгы байһан районуудта эдэ умдын зүйлнүүдые нилээд ехээр үйлэдбэрилхэ шухала байһаниие хараадаа абажа, фруктово уһа ба квас үйлэдбэрилхэ талаар өөһэдынгөө мэдэлдэ байһан предприятинуудай техническэ болон санитарна байдал шалгаха, энэ хэрэгтэ тохёолдоһон дутагдалнуудые зайлуулха, умдын эдэ зүйлнүүдэй шанар нилээд һайжаруулха, ехээр үйлэдбэрилхэ талаар хэмжээ-ябуулгануудые зохёохо ба бэелүүлхэ, ниитын эдеэ хоолой предприятинуудта—столовонуудта, ресторануудта, фруктово уһа ба квас үйлэдбэрилгэ эмхидхэхын тула бии байһан арга боломжоёо ашаглаха, эдэ умдын зүйлнүүдые хүн зоной эрихэ ябадал бүрин хангаха шухала байһаниие үндэһэ болгохо гэжэ союзна республиканuудай Министрнүүдэй Соведүүдые, Центросоюзые ба Центропромсоведые уялгалха.

79. Бочкоһоо кружкануудта пивэ, фруктово уһа ба квас юулхэдээ углекислота хэрэглэхэ, тэдэниие хүргэхэ зэргээр, худалдаа наймаанай услови үндэһөөрнь һайжаруулха, тиин 1954 ондо промышленна центрнүүдтэ ба 1955 — 1956 онуудта бүхы бусад городуудта шухала хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэ.

80. 1956 оной эсэс хүрэтэр СССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерстводэ 1950 онойхитой сасуулхада пивэ үйлэдбэрилхэ хүсые 2,2 дахин, минеральна уһа —3,7 дахин, алкогольгүй умда — 4,1 дахин, тэрэ тоодо: фруктово уһа — 4,5 дахин, хилээмэнэй квас—5,4 дахин ба солод — 2,7 дахин ехэдхэхэ.

81. Боржом, нарзан ба ессентуки гэжэ минеральна уһа үйлэдбэрилгые эрид ехэдхэхэ гэжэ СССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерствые уялгалха.

Виноградна архи, шампанска, коньягууд ба ликёрно — архиин зүйлнүүдэй талаар

82. 1954—1955 онуудта виноградна архи ба коньягуудые үйлэдбэрилгэ иимэ хэмжээндэ хүрэтэр ехэ болгохо гэбэл:

(мянган декалитрээр)

	1954 ондо	1955 ондо	1950 онтой сасуулбал 1954 ондо процентээр	1950 онтой сасуулбал 1955 ондо процентээр
Виноградна архи	30.370	34.480	2,1 дахин	2,4 дахин
тэрэ тоодо				
Шампанска	1.370	1.480	129	140
гү, али миллион бутылка	18	20		
Коньягууд	1200	1500	2,9 дахин	3,7 дахин

83. 1954 ондо бутылкада юулэһэн виноградна ба жэмэсэй архи бүтээн гаргалгые бүхы гаргалгын 90 процентдэ хүргэхэ.

Улаан архи ба коньягуудай шанар саашаданъ дээшэлүүлхэ хэмжээнүүдые абаха.

84. Хүдэлмэрилжэ байгаа заводуудые шэнэдхэн байгуулха ба үргэдхэхэ, шэнэ заводуудые бариха зэргээр, 1950 онойхитой сасуулбал 1956 оной эсэс хүрэтэр улаан архи нэрэлгын промышленностиин предприятинуудай хүсые виноградна архи гаргаха талаар 2,7 дахин, шампанска архи — 2,5 дахин ба коньягуудые — 4,6 дахин ехэдхэхэ.

Улаан архиин шанар һайжаруулха, архиин материалнууд ба бэлэн продукци хадагалха үедэ гээлтэ хоролто багадхаха зорилгоор, шэнэ техникэ ба технологическа гуримуудые нэбтэрүүлэн шэнэ вино хранилищануудые бариха, хүдэлмэрилжэ байһыень үргэдхэхэ зэргээр, водохранилищануудые нилээд ехэдхэхэ талаар хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэ.

Түрүүшын ээлжээндэ Москва, Ленинград, Новосибирск, Хабаровск, Челябинск, Омск, Свердловск, Молотов, Саратов, Харьков, Днепропетровскэ, Минск, Кишинёв, Курган-Тюбе городуудта улаан архи нэрэхэ заводуудые ба Свердловск, Хабаровск городуудта, Ростовско областиин Цимлянска совхоздо шампанска архиин заводуудые бариха.

85. Архиин ба ликёрно-архиин зүйлнүүдэй шанар һайжаруулхын тулада 1954—1956 онуудай турша дотор 40 градустай архи ба архиин зүйлнүүдэй үйлэдбэрилгые имагтал дээдэ сэбэрлэлгын — хоёр дабхар ректификацилгын спиртэдэ дамжуулан оруулха, энэ архиие сагаабтар шэлтэй бутылкануудта, тинхэдэ дээдэ сортын архи ба ликёрно-архиин зүйлнүүдые — үнгэгүй шэлтэй бутылкануудта юулхэ.

Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностьда хүргэлгын техникэ нэбтэрүүлхэ тушаа

86. Продуктнуудай шанарые дээшэлүүлхэ, мяха, загаһа, малай тоһо болон эдеэ хоолой бусад товарнуудые хүргэн буйлуулгын техникэ һайжаруулха ба эдэ товарнуудые ёһотой һайнаар хадагалалга хангахын түлөө продукт хүргэдэг газарнуудай хүргэлгын хэмжээ ба хүсые нилээд дээшэлүүлхэ. 1953 оной эхиндэ 460 мянган тонно продукт хүргэдэг байгаа һаа, шэнэ холодильнигуудые барижа, мүнөө хүдэлжэ байгаа холодильнигуудые шэнэдхэн, техническэ талаарнь зэбсэгжүүлжэ, 1954—1956 онуудай турша соо продуктые нэгэн доро хүргэлгын хэмжээ 205 мянган тонно хүрэтэр дээшэлүүлжэ, 1956 оной эсэстэ 709 мянган тонно болгохо. Энэ зорилгоор:

мяханай, загаһанай болон тоһоной промышленностьда хабсаруулагдадаг жэжэ холодильнигуудые хэрэглэхэтээ хамта, хабсаруулагдадаг ехэ хэмжээтэй холодильнигуудые хэрэглэлгэ үргэдхэхэ, энэнь холодильнигуудые үлэмжэ богони болзор соо, бага гаргашатайгаар бариха арга боломжо олгохо байна;

1954—1956 онуудта үйлэдбэриин холодильнигууд дээрэ мяха, загаһа болон бусад эдеэ хоолой продуктнуудые хүргэдэг хүргэлгын аппарадуудай бүтээсые сүүдхын 10 мянган тонноор дээшэлүүлхэ;

үйлэдбэриин ба хубаарилгын холодильнигууд дээрэ, мүн эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин предприятинууд дээрэ мяханай продуктнуудые, шубуунай мяха, загаһа ба загаһанай филе, пельмень, фрукт, овощь болон бусад продукнтуудые түргэнөөр хүргэхын түлөө түргэн хүргэдэг аппарадуудые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ.

87. Шэнэ холодильнигуудые барилгада ба мүнөө хүдэлжэ байгаа холодильнигуудые шэнэдхэлгэдэ хүргэлгын камернуудые хүйтэрүүлхэ үлэмжэ ехэ ашагтай ба үндэр бүтээсэтэй приборнуудые хэрэглэхэ, хүргэлгын машинна түхеэрэлгэнүүдые автоматическаар жолоодолго нэбтэрүүлхэ, мүн тэрэшэлэн продукт хадагалалгын камернууд соо автоматическа контрольно-хэмжээлгын приборнуудые, агаар озонировалдаг түхеэрэлгэнүүдые, мүн хүйтые хэмжэдэг счётчигуудые хэрэглэхэ.

88. Холодильнигууд болон базануудһаа хүйтэрүүлһэн ба хүргэһэн эдеэ хоолой товарнуудые худалдаа наймаанай газарнуудта шэрэн асаралга һайжаруулхын түлөө промышленна центрнүүдтэхи холодильнигуудай дэргэдэ 1954—1955 онуудта зероторуудые хүргэдэг зарядна станцинууд ба авторефрижераторнуудта хэрэглэгдэдэг хүйтэнэй аккумуляторнуудые бии болгохо.

89. 1954—1956 онуудта хүргэлгын шэнэдхэгдэнги хоёр шататай компрессорнүүдые, автоматизацилагдаһан фреонова агрегадуудые, хуурай хүлһэ үйлэдбэрилдэг түхеэрэлгэнүүдые, абсорбционно түхеэрэлгэнүүдые, колбаса, өөхэ, тоһо, һү, архи болон алкогольгүй умдануудые түргэн хүйтэрүүлдэг хүргэлгын аппарадуудые, хүргэлгын түхеэрэлгэнүүдые автоматическаар хүдэлгэдэг ба регулировалдаг аппарадуудые, тэдэндэ запасной частьнуудые үйлэдбэрилгэ тухай асуудал СССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерствотэй суггаа хаража үзэхые Машинна бүтээлгын министерстводэ даалгаха. Энэ асуудалаар өөһэдынгөө дурадхалнуудые нэгэ һарын болзор соо СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй үзэмжэдэ дамжуулан үгэхэ.

Папиросууд ба парфюмерно-косметическэ зүйлнүүдээр

90. 1954 ондо папирос болон сигаредүүдэй үйлэдбэрилгые 200 миллиард штука хүргэжэ, 1950 онтой сасуулбал—1,6 дахин дээшэлүүлхэ, мүн 1955 ондо 215 миллиард штука хүргэжэ, 1950 онтой сасуулбал — 1,7 дахин дээшэлүүлхэ.

91. Тамхинай промышленностиин предприятинууд дээрэ ажалай условинуудые ехэхэнээр дээшэлүүлхэ бэ продукциин шанарые дээшэлүүлхын зорилгоор:

а) 1954 ондо тамхинай фабриканууд дээрэ тамхиие кондиционированна агаараар шиигтүүлэлгэ, тамхинай валокное пневматическа аргаар ультирүүлгэ ба тооһогүй болголго хараалһан шэнэ технологическа схемые нэбтэрүүлжэ дүүргэхэ, 1954—1955 онуудта набшан тамхиие механизированнэ аргаар холилго бэелүүлхэ;

б) 1954—1955 онуудта бүхы тамхинай-дерментационно заводууд дээрэ тамхиие ферментацилха технологическа процессые автоматическа жолоодолготой болгожо, агаарай температура ба шиигые тусхайта хэмжээндэнь байлгадаг программна автомат —регуляторнуудые нэбтэрүүлжэ дүүргэхэ.

92. Тамхинай промышленностиин шэнэ предприятинууд болон ферментационно заводуудые барижа, мүн хуушан фабриканууд болон заводуудые шэнэдхэн, техническэ талаарнь нэмэжэ зэбсэгжүүлһэнэй ашаар 1956 оной эсэстэ 1950 онтой жэшэбэл папирос ба сигаретэ үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые 1,6 дахин, тамхи ферментацилха хүсэнүүдые 1,4 дахин дээшэлүүлхэ.

Бэлэдхэлгын газарнууд болон тамхинай фабриканууд дээрэ тамхимахоркын түүхэй эдүүдые хадагалжа байхын түлөө 1954—1956 онуудта 240 мянган квадратна метр талмайтай складуудые бариха.

93. 1954 ондо шухала хэрэгтэй ассортименттэй туалетнэ мылээр рыногэй эрилтэ хэрэглэлые дүүрэнээр хангаха, тиихэ зуура, энэ мылын шанар, һайхан үнэр ба янза түхэлые һайжаруулха тээшэ онсо анхаралаа хандуулха; орёолтотой ба багсатай дээдэ сортын туалетнэ мылэ бүтээн гаргалгые ехэхэнээр дээшэлүүлхэ.

94. Хүн зоной ехээр хэрэглэдэг дээдэ сортын духи ба одеколоной үйлэдбэриие 1953 онтой сасуулбал 1954 ондо 2 дахин ба 1955 ондо 2,5 дахин дээшэлүүлгэ хангаха.

95. Дээдэ ба дунда сортын духи ба одеколонуудые бүтээн гаргалга хангахын түлөө уран һайхан шэмэгтэй металлическа болон пластмассова колпагтай флаконуудай үйлэдбэриие дээшэлүүлхэ.

96. Бронзово болон алюминиевэ фольгоор хэһэн гоё һайхан шэнэ этикеткэнүүдые дэлгэрүүлжэ, туалетнэ мылэ ба парфюмерно-косметическэ зүйлнүүдэй гадар шэмэгые һайжаруулха.

Парфюмерно-косметическэ промышленностиин эрхим шанартай, һайхан үнэртэй синтетическэ зүйлнүүдээр хангахын түлөө 1954 ондо өөрын литографическа базатай, һайхан үнэртэ синтетическэ зүйлнүүдэй хүсэ ехэтэ Калужска комбинадай хоёрдохи ээлжээнэй барилга бодхоожо эхилхэ.

Москвагай «Новая заря» гэдэг парфюмернэ фабрика ба Ленинградай «Северное сияние» гэдэг парфюмернэ фабрикые шэнэдхэжэ, тэдэнэрые имагта һайн духи, одеколон болон парфюмернэ продукциин бусад зүйлнүүдые бүтээн гаргадаг онсо үүргэтэй болгохо.

II.

Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиие материально-техническээр хангалга ба тэрээнэй капиталовложенинүүд тухай

97. Эдеэ хоолой продуктнуудай үйлэдбэриин процессые түргэнөөр механизацилга ба автоматизацилга хангахын түлөө үндэр бүтээсэтэй машинанууд болон автомадуудые бүтээн гаргалга ехэхэнээр дээшэлүүлхэ шухала гэжэ тоолохо.

Эдеэ хоолой машина бүтээлгын талаар Машина бүтээлгын министерствын гол зорилгонь 1954—1955 онуудта эдеэ хоолой товарнуудые үйлэдбэрилхэ үлэмжэ болбосон ба үндэр бүтээсэтэй машина зэбсэгүүдые: загаһа буйлуулгын ба шэнгэн зүйлнүүдые юулэлгэ-таглалгын автоматическа лининүүд, мал үүсэлэн буйлуулгын конвейернэ лининүүд, колбасна зүйлнүүдые бэлэдхэлгын автомадууд, багсалалгын ба орёолгын автомадууд, түмэр банка үйлэдбэрилгын машина зэмсэгүүдэй лининүүд сахарна промышленностиин технологическа зэбсэг түхеэрэлгэнүүдэй комплектнүүд, сагаан тоһо, хилээмэ-булкын ба макаронно зүйлнүүдые бэлэдхэлгын поточно ба автоматическа лининүүд, тамхинай зүйлнүүдые үйлэдбэрилгын автомадуудые бүтээн гаргалга мүн гэжэ тоолохо.

1954 ондо 530 миллион түхэригэй, 1955 ондо 800 миллион түхэригэй технологическа түхеэрэлгэнүүдые бэлэдхэжэ, СССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерстводэ тушааха, эдеэ хоолой машина бүтээлгын заводуудай хүсые 1956 оной эхиндэ эдеэ хоолой товарнуудай промышленностьда хэрэгтэй 1100 миллион түхэригэй машина зэбсэг бүтээн гаргажа шададаг болгохо гэжэ Машина бүтээлгын министерствые уялгалха.

99. Эдеэ хоолой товарнуудые үйлэдбэрилжэ байгаа промышленность ба мүн худалдаа наймаанай организацинууд эдеэ хоолой товарнуудые багсалха ба орёохо бүхы зүйлэй амһартануудаар, саарһаар ба кардоноор тон мууса хангагдаңги байдалые тэсэхын аргагүй гэжэ тоолохо.

Эдеэ хоолой товарнуудай шанар ба ассортиментые һайжаруулха, һайн ба һайхан орёолготой, багсатай эдеэ хоолой товарнуудые гаргалга эрид дээшэлүүлхэ, мүн тэрэшэлэн эдэ товарнуудые худалдалгын культура дээшэлүүлгын зорилгоор тусхай сортын саарһа болон кардон үйлэдбэрилгэ ехэхэнээр дээшэлүүлхэ шухала гэжэ тоолохо.

100. Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностьда тусхай сортын саарһа болон картон бэлэдхэлгын хүсэнүүдые 1953 ондо байһан хүсэнтэй сасуулбал 1957 оной эсэстэ 2 дахин дээшэлүүлхые СССР-эй Ой модоной ба саарһанай промышленностиин министерствые уялгалха.

101. Эдеэ хоолой товарнуудай шанарые хэбээрэнь байлгаха, эдэ товарнуудые үйлэдбэрилхэ культура дээшэлүүлхэ, тэдэнэй газаа талын шэмэглэл һайжаруулха хэрэгтэ фольго ба целлофан гэһэн орёолгын материалнууд тон ехэ удхатай байха ёһотой гэжэ тоолоод, нигэжэ уялгалха:

а) эдеэ хоолой товар үйлэдбэрилдэг министерствонүүд болон ведомствонүүдтэ, мүн худалдаа наймаанай хэрэглэлдэ алюминевэ фольго үйлэдбэрилэн тушаалга ехэхэнээр дээшэлүүлхые Металлургическа промышленностиин министерствые уялгалха.

Дабтагдамал, олон үнгэтэй, кашированна, парафинированнэ саарһантай ниилүүлһэн ба ялайлгаһан фольгын үйлэдбэри үргэдхэхэ;

б) эдеэ хоолой товарнуудые үйлэдбэрилдэг министерствонүүд болон ведомствонүүдтэ, мүн худалдаа наймаанай хэрэглэлдэ целлофан үйлэдбэрилэн тушаалгые ехэхэнээр дээшэлүүлгые СССР-эй Үргэн хэрэглэмжын промышленна эд товарай министерствые уялгалха.

Целлофанай шанарые эрид һайжаруулха, элдэб олон үнгэтэй целлофан бүтээн гаргалга хангаха, дабтагдамал, уһа нэбтэрдэггүй ба ялайлгаһан целлофан бүтээн гаргаха.

102. Эдеэ хоолой товарнуудай промышленность ба худалдаа наймаанай газарнууд модон амһартаар мууса хангагдадаг, тэрээнэй шанар олонхи ушарта хангалтагүй байдаг, харин өөрынь үнэ сэн үндэр байдагые анхаралдаа абажа, модон амһартын талаар эдеэ хоолой товарай промышленностиин ба худалдаа наймаанай эрилтэ хэрэглэлнүүдые дүүрэнээр хангажа шадаха модон амһарта үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ, тэрээнэй шанарые эрид һайжаруулха ба өөрынь үнэ сэн химдаруулха тухай дурадхалнуудые нэгэ һарын болзор соо зохёожо, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй үзэмжэдэ оруулхые СССР-эй Госплан ба СССР-эй Ой модоной промышленностиин министерствые уялгалха.

103. Эдеэ хоолой товарнуудые үйлэдбэрилдэг предприятинуудые түүхэй эд, материалнууд, түлишэ, электроэнерги болон машина зэбсэгүүдээр дүүрэнээр, таһалдалгүйгөөр хангажа байха шухала гэжэ тоолохо. Энэ зорилгоор:

а) СССР-эй Госпланиие СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ 1954 ба 1955 онуудай түсэбүүдэй проектнүүд соо:

эдеэ хоолой товарнуудай үйлэдбэриин тогтоогдомол хэмжээе түүхэй эдээр, фондологдоһон материалнуудаар, түлишээр ба электроэнергеэр дүүрэнээр хангалга;

эдеэ хоолой промышленностиин талаар үйлэдбэриин хүсэнүүдые хүгжөөхэ түсэбүүдэй ёһоор эдеэ хоолой товарнуудые үйлэдбэрилдэг һалбаринуудые мүнгэн зөөри, машина зэбсэг болон барилгын материалнуудаар хангалга хараалхыень уялгалха;

б) түүхэй эд болон материалнуудай фондые тус тус предприятинуудта хубаарилхадаа эдеэ хоолой товарнуудые үйлэдбэрилдэг предприятинуудые эдэ материалнуудаар түрүүшээр хангахыень бүхы министерствонүүд, ведомствонүүд, республиканuудай Министрнүүдэй Соведүүдые уялгалха;

в) эдеэ хоолой товарнуудые үйлэдбэрилдэг предприятинуудые түүхэй эдээр, материалнуудаар ба машина зэбсэгүүдээр, бусад хэрэглэгшэдтэ табиха түсэбэйнгөө дүүргэлтые харанагүй, түрүүшын ээлжээндэ хангаха ба табижа үгэхэ түсэб эрхэ бэшэ дүүргэхые товарнуудые бүтээн үгэгшэ министерствонүүдые уялгалха.

104. Электроэнерги хубаарилгынгаа түсэб соо эдеэ хоолой товарнуудые үйлэдбэрилдэг предприятинуудые электроэнергеэр дүүрэн хангалгые хараалха, предприятинуудта электрическэ хүсэнэй лимидүүдые тогтоохоодоо мүн тогтоогдомол лимит соо электроэнерги үгтэдэг байгаа һаань, тэдэ предприятинуудта электроэнерги үгэлгые зогсоохо ба хизаарлаха ябадал гаргахагүй; эдеэ хоолой товар үйлэдбэрилдэг предприятинуудта нэмэлтэ трансформаторна хүсэнүүдые түрүүшын ээлжээндэ табиха ябадал хангахые Электростанцинууд ба электропромышленностиин министерствые, республиканuудай Министрнүүдэй Соведүүдые, крайгүйсэдкомуудые ба облгүйсэдкомуудые уялгалха.

105. Эдеэ хоолой товарнуудай үйлэдбэриие эрид дээшэлүүлхэ зорилго дүүргэхын түлөө кадрнуудые бэлэдхэхэ ябадал һайжаруулха ба эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин предприятинууд болон организацинуудые мэргэжэлтэдээр хангаха ябадал һайжаруулха хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэ шухала гэжэ тоолохо.

СССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерствын предприятинууд, барилганууд болон организацинуудые кадрнуудаар хангаха тушаа СССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерство ба СССР-эй Культурын министерствын дурадхаһан хэмжээ-ябуулгануудые баталха.

106. Үйлэдбэриин хүсэнүүдые дээшэлүүлгэ хангахын түлөө СССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерстводэ капиталовложениин хэмжээе 1953 ондо 4,8 миллиард түхэригөөр дүүргэгдэхэ байһантайнь сасуулбал, 1954 ондо (талха таталгын, крупяной болон комбинированнэ тэжээлэй промышленностиие оруулалсан) 8,5 миллиард түхэригөөр тогтоохо.

Барилгануудай хараалагдаһан районуудта байгаа организацинуудай хүсөөр эдеэ хоолой товарай промышленностиин предприятинуудай барилгын хүдэлмэринүүдэй хэмжээе ехэхэнээр дээшэлүүлхэ шухала гэжэ тоолохо.

107. Эдеэ хоолой товарай промышленностиин предприятинуудай хүсэнүүдые үлэмжэ бага гаргашатайгаар хурдан түргэн дээшэлүүлхын түлөө предприяти бүхэн дээрэ механизаци дээшэлүүлэн, гээгдэнги газарнуудынь усадхажа, таатай байрануудынь үргэдхэжэ ба таарулжа, хүдэлмэришэд болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй уралан нарижуулгын дурадхалнуудые үргэнөөр ашаглажа, эдеэ хоолой товарнуудай үйлэдбэриие дээшэлүүлхэ ба үйлэдбэриин хүсэнүүдые хүгжөөхэ хэмжээ-ябуулгануудые 2 һарын болзор соо зохёон баталхыень СССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин Министерствые, республиканuудай Министрнүүдэй Соведүүдые, облгүйсэдкомуудые, горгүйсэдкомуудые, дээрэ дурсагдагша предприятинуудай директорнүүд болон главна инженернүүдые уялгалха.

108. Эдеэ хоолой товарнуудые үйлэдбэрилдэг предприятинууд дээрэ продукциин өөрынь үнэ сэн саашаданъ химдаруулха, түүхэй эд болон бэлэн продукциин гээлтэ хоролтые бага болгохо, нэмэлтэ гаргашануудболон эрьесын гаргашануудые дооshолуулха хэмжээ-ябуулгануудые зохёожо бэелүүлхые СССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерствые, Центросоюзые, Центропромсоведые ба союзна республиканuудай Министрнүүдэй Соведүүдые уялгалха.

***

СССР-эй Министрнүүдэй Совет ба КПСС-эй Центральна Комитет эдеэ хоолой товарнуудые үйлэдбэрилгые эрид хүгжөөлгэ хадаа бүхы советскэ, партийна ба профсоюзна организануудай шухалын шухала зорилгонуудай нэгэниинь мүн гэжэ тоолоод, эдеэ хоолой товарнуудаар арад зоной хангагданги байдалые эрид дээшэлүүлхэ ба орон дотор эдеэ хоолой зүйлнүүдые элбэг дэлбэг болгохо гэжэ промышленностиин урда табигдаһан зорилгонуудые дүүргэхэ хэрэгтэнь эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин предприятинуудта бүхы хэмжээнэй туһаламжа үзүүлхэ, 1954, 1955, 1956 онуудай ажахын түсэбүүдэй проектнүүд соо энэ тогтоолые эрхэ бэшэ дүүргэхэ ябадалда зорюулагдаһан бодото тодорхой хэмжээ-ябуулгануудые хараалхыень министрнүүдые, ведомствонүүдэй хүтэлбэрилэгшэдые, союзна республиканuудай Министрнүүдэй Соведүүдэй Түрүүлэгшэнэрые ба Коммунистическэ партинуудай Центральна Комитедүүдэй Секретарьнуудые, крайгүйсэдкомууд болон облгүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэрые, партиин крайкомууд болон обкомуудай секретарьнуудые уялгалха.

Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин предприятинууд болон организацинуудай бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй арюун уялга болбол тус промышленностиин хүдэлмэридэ бии байһан дутуу дунданuудые усадхаха, эдеэ хоолой товарнуудые үйлэдбэрилэн гаргалга ехэхэнээр дээшэлүүлхэ, тэдэнэй шанарые һайжаруулха ба үйлэдбэриин культурые дээшэлүүлхэ тушаа энэ Тогтоолоор баталагдаһан даалгабаринуудые дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө бүхы оролдолго хүсэеэ гаргаха, энээгээрээ ойрын жэлнүүдтэ манай орон дотор эдеэ хоолой һайн шанартай товарнуудые элбэг дэлбэг болгоолго хангаха ябадал мүн болоно.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд! Манай ороной хүн зониие улам ехээр хэрэгтэй боложо байгаа эдеэ хоолой продуктнуудаар ойрын хоёр—гурбан жэл соо хүсэдөөр хангахын, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиие түүхэй эдээр хангахын тула, социалистическэ хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые шэнэ хүсэтэйгөөр дэбжээхын түлөө тэмсэгты!

(Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 36 жэлэй ойдо зорюулагдаһан КПСС-эй ЦК-гэй уряануудһаа).

КПСС-эй Кяхтын айкомой пленум

Партиин Кяхтын айкомой ээлжээ- пленум болобо. КПСС-эй ЦК-гэй ...нтябрьска Пленумэй, партиин об-...мой VIII пленумэй дүнгүүд ба ...дөө ажахые хүгжөөхэ талаар ...магай партийна организациин ...рилгонууд тухай асуудал эндэ ...бшэн хэлсэгдэбэ. Энэ асуудалаар ...ртиин айкомой секретарь нүхэр ...лыков элидхэл хэһэн байна.

Партиин ЦК-гэй сентябрьска ...ленум болбол манай ороной хүдөө ...ахые саашадань хүгжөөхэ талаар ...үхэтэ удхашанартай тодорхой ...мжээнүүдые хараалба. Тус Пле-...умэй тогтоолые хүтэлбэрилгэ бол-...н, аймагайнгаа хүдөө ажахые хүг-...жөөхэ гол шухала асуудалнуудые ...шиидхэхэ гээшэ манай тон хүндэ-...й ба хойшолуулашагүй зорилго ...ын болоно гэжэ элидхэлшэ ба үгэ ...лэгшэд тэмдэглэбэ.

...һүүлэй жэлнүүдэй туршада нии-...ын малажалые хүгжөөлгөөр, ороо-...һото культурануудай ургасые дээ-...шэлүүлгээр аймаг дотор зарим тэ-...ды амжалтанууд туйлагдабашье, ...олонхи колхозууд эмхидхэлэй-...ажахын талаар үшөө һула муу бай-...на. Жэшээнь, Кировэй ба Ульяно-...вэй нэрэмжэтэ колхозууд ниитын-...гээ малажалые хүгжөөхэ түсэбөө ...жэл бүхэндэ дүүргэнэгүй, мал-...жалһаа тон бага олзо доход аба-...на. Эдэ колхозууд дайнай урда тээ-...хидэ орходоо һү, нооһо багаар аба-...на. Ульяновай нэрэмжэтэ колхоз ...энэ жэлдэ һаамхай үнеэн бүриһөө ...ойдоо 250 литр һү һаагаа. Иимэ ...аримтанууд мүн бусадшье колхо-...зуудта үзэгдэнэ.

Ниитын малажалые хүгжөөлгэдэ-...хи дутагдалнуудай гол шалтагаан ...юуб гэхэдэ, аймагай олонхи кол-...хозуудта тэжээлэй бата бэхи база ...байгуулагдаагүй, зоотехническэ заа-...баринуудай ёһоор малажалые эр-...хилдэгүй ябадал мүн болоно гэжэ ...пленум тэмдэглэбэ.

Мүнөө аймагай колхозууд нии-...тын ажахые хүгжөөхэ хэмжээ-...буулгануудые хараалжа байна.

— Партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй, мүн партиин обкомой пленумэй шиидхэбэринүүдые хүтэл-...бэри болгон, ниитынгээ ажахые саашадань хүгжөөхэ түсэб табиһан байнабди, — гэжэ Калининай нэ-...рэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр ...Назарев мэдүүлбэ. — Малажал эр-...хилхэһээ гадна, овощь болон хар-...таабха ехээр тариха гээшэ тон шу-...хала. Ерэхэ жэлдэ овощь тарихын ...тулада мүнөө теплицэнүүдые бари-...жа, торф хара шорой хоёроор хэгдэ-...һэн горшоогхонуудые бэлэдхэжэ байнабди. Мүнөө үбэлэй үедэ 300 мянган тиимэ горшоогхонуудые бэлэдхэхэбди.

Малажалые амжалтатайгаар хүгжөөхын тулада сабшалангай болон бэлшээриин газарнуудые һайжаруулха шухала. Манай аймаг ехэнхи сабшалангайнгаа газарнуудые уһалха арга боломжотой. Теэд энэ арга боломжо мүнөө хэрэглэгдэнэгүй.

Кяхтын машинно-тракторна станциин директор нүхэр Нимаев үгэ хэлэхэ зуураа, зарим тэды амжалтануудаа тоолоһон байна. Гэбэшье, газартаряалангай культурые дээшэлүүлхын, харьяата колхозуудтаа тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын, малажалай ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилхын түлөө тус МТС-эй юу хэжэ байһан тухайда юушье хэлэбэгүй.

Колхозуудта ба машинно-тракторна станцинуудта мэргэжэл һайнтай кадрнуудай дутамаг байһые олон хүнүүд тэмдэглэбэ.

— Мүнөө колхозууд олон һалбаритай томо ажахынуудтай болонхой. Тарианажалай бригада, малай фермэ бүхэниие мүнөө алишье талаараа бэлэдхэл һайнтай, даалгагдаһан хэрэгээ һайса мэдэхэ хүн хүтэлбэрилхэ зэргэтэй, — гэжэ Маленковой нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Цыремпилов хэлэбэ. — Теэд манай колхоз, мүн бусадшье колхозууд иимэ хүтэлбэрилхы кадрнуудаар дутамаг юм. Жэшээнь, манай колхозой малай фермэнүүдые даагшадай олонхинь зоотехническэ ямаршье бэлэдхэлгүй байна. Тиимэһээ колхозуудай хүтэлбэрилхы кадрнуудые, малажалай фермэнүүдые даагшадые, тарианажалай бригадануудай бригадирнуудые шэлэн олохо ба хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ аймагай партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органууд зохихо анхарал хандуулха зэргэтэй.

Хүдөө ажахын наукын туйлалтануудые, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые олоной дунда дэлгэрүүлхын, колхозниигуудай агротехническэ ба зоотехническэ һуралсалые һайжаруулхын шухала байһан тухай Кяхтын хүдөө ажахын техникумэй директор нүхэр Вельвер тэмдэглэбэ.

Партиин айкомой пленум болбол хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые эрид шууд дэбжээхын түлөө тэмсэлдэ бүхы хүсэеэ элсүүлэн хандуулхые аймагай бүхы ажалшадые уряалба.

КПСС-эй Мухаршэбэрэй айкомой пленум

Һаяхан партиин айкомой ээл-...жээтэ пленум боложо, КПСС-эй ...ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй, пар-...тиин обкомой VIII пленумэй дүн-...гүүд ба хүдөө ажахыгаа саашадань ...хүгжөөхэ талаар аймагай партийна ...организациин зорилгонууд тухай ...асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ. Энэ ...асуудалаар партиин айкомой секре-...тарь нүхэр Цыбиков элидхэл хэһэн ...байна.

Ниитынгээ ажахы хүгжөөлгэдэ ...аймагай колхозуудай зарим тэды ...амжалтануудые туйлаһыень пленум ...тэмдэглэхэ зуураа, энэ хэрэгтэ үшөө ...олон байһан горьтойхон дутагдалнуу-...дые элирүүлһэн байна. Аймаг дотор ...адуу малай тоо толгой дайнай урда ...тээхи хэмжээгээ үшөө хүсөөгүй бай-...на. Үнеэдэй тоо колхозуудай эбэртэ ...бодо малай тоогойн оройдоо 31 про-...цент болоно. Малай олоороо һу-...байрдаг, харууһанай муу дээрэһээ ...мал түрсэ хангалтагүйгөөр абтана, ...олон мал гарзална. Аймагай зарим ...колхозууд, жэшээнь, «Улаан Шулуу-...тай», Андреевэй нэрэмжэтэ хүдөө ...ажахын артельнүүд малажалые хүг-...жөөхэ түрэнэй түсэб энэ жэлдэ ...дүүргэээгүй.

Адуу малһаа ехэ бага ашаг шэмэ ...абтана. Энэ жэлэй үнгэрһэн 9 һара ...соо үнеэн бүхэнһөө дунда зэргээр ...миил 400 литр һүн һаагдаа, хонин ...бүриһөө оройдоо 1,1 килограмм ноо-...һон хайшалагдаа.

Ниитын малажалые хүгжөөлгэдэ-...хи эдэ ба бусад дутагдалнууд яаха-...даа үзэгдэнэб гэхэдэ, олохон колхо-...зууд малажалые хүгжөөхэ талаар ...байгаа арга боломжонуудаа хү-...сэд хэрэглэнэгүй, тэжээлэй бата бэ-...хи база байгуулжа шаданагүй. Сабшалангайнгаа газарнуудые һайжаруулдаггүй ушарһаа энэ жэлдэ зарим колхозууд гектар бүриһөө миил 4 центнер үбһэ абаһан байна. Түсэбэй ёһоор 1953 ондо аймаг дотор малай 60 байра баригдаха байһан аад, оройдоо 21 байра баригдаа.

Пленум хадаа аймагай машинно-тракторна станцинуудай хүдэлмэридэхи горьтойхон дутагдалнуудые элирүүлһэн байна. Полевой ехэхэн хүдэлмэринүүдые МТС-үүд механизацилһан байбашье, малажалай ажал ехэтэй участогуудые һайнаар механизацилнагүй, тэжээл бэлэдхэлгэдэ ёһотойгоор хабаадалсанагүй.

Мүн колхозуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдые, машинно-тракторна станцинуудай механизаторска кадрнуудые шэлэн олохо ба хүмүүжүүлхэ хэрэгтэхи горьтойхон дутагдалнуудые пленумдэ хабаадагшад элирүүлһэн байна.

Эдэ бүхы дутагдалнууд ямар ушарһаа үзэгдэнэб гэхэдэ, партийно-политическэ хүдэлмэриие ажахын асуудалнуудые шиидхэлгэтэй партиин айком зүбөөр зохилдуулан ябуулдаггүй, хүдөө ажахые хүтэлбэрилхэдөө партийна эхин организацинуудта һулаар түшэглэдэг байна.

Пленум болбол хүдөө ажахыгаа саашадань хүгжөөхэ, аймагай партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органуудай зүгһөө колхозуудые, машинно-тракторна станцинуудые хүтэлбэрилхэ хэрэгтэхи дутагдалнуудые усадхаха тодорхой хэмжээнүүдые хараалһан шиидхэбэри баталан абаба.

Сэлэнгын аймагай хүдөө ажахын выставкэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Тельманэй нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилдэг Сэлэнгын МТС-эй зоотехник Б. Борисов һайжаруулагдаһан үүлтэрэй хуса тухай выставкэдэ хабаадагшадта хөөрэжэ байна. Энэ хуса Тельманэй нэрэмжэтэ колхоздо түлжүүлэгдэһэн ба 5,9 килограмм нооһо үгэдэг байна.

М. Минеевэй фото.

Малаа дулаан байраар хангаба

Адуу малаа дулаан байраар хангаха ба садхаланаар үбэлжүүлхэ гээшэ мүнөө колхозуудай шухала зорилго болоод байна. Энэ зорилгые бэелүүлэн нёдондоноийнгоо алдуунуудые дахин дабтахагүйн тулада Кяхтын аймагай Сүбэгтын сомоной Маленковой нэрэмжэтэ колхоз мүнөө жэлдэ 10 гаран хүнһөө барилгын бригада (бригадирынь Д. Цибиков) эмхидхэһэн байгаа. Энэ дүршэлтэй бригадирай шадамар хүтэлбэреэр тус бригадынхид барилга дээрэ горьтойхон хүдэлмэри хээ. Тэдэнэр октябриин 15-да малай байрануудые барилгаяа ехэбшэлэн дүүргээ. Эдэнэр 500 хонинай, 75 тугалай, 300 тахяагай байха байрануудые һайн шанартайгаар барижа дүүргэбэ. Мүн малай фермэнүүдтэ хүдэлмэрилдэг һаалишадай ба малшадай байха 9 шэнэ гэрнүүд баригдаа. Гадна, 60 толгой үхэрэй байха типовой байрын барилга дүүргэдээ, гахайн хуушан байранууд һэльбэгдэн заһагдаа. Эдэ барилганууд һайн шанартайгаар баригдаа. Жэшээнь, гахайн байра соо 15 гахайн амяар амяараа байха таһалгханууд, гахайн түрэхэ таһалганууд, гахай эдеэлүүлхэ, томо жэжэ гахайнуудые илган байлгаха таһалганууд бии. Барилгын бригадын модошо дархашуул — Иван Сидельников, Курбангали Сабиров, Дондок Васильев ба бусад үдэр бүриингөө нормые хододоо 180—200 процент дүүргэдэг байгаа. Эдэнэр эмхитэй ба оролдосотой һайнаар ажалладаг, хүдэлмэриингөө сагые зүбөөр хэрэглэдэг байна.

Тус колхозой дархашуул Сэлэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй хандалгатай танилсаад, Октябрьска революциин 36-дахи жэлэй ойн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсобо. Тиихэ зуураа, эндэхи дархашуул 500 гаран толгой һубай малда хашаа барижа, ноябриин 7 болотор ашаглалгада оруулха гэһэн уялга абаад, улам эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ эхилбэ.

Гадна, һаалишад Дарисо Дарижапова, Нимацо Ригдулова, Мигмит Гендунова гэгшэд малайнгаа байрые дулаалнад. Эдэнэр хотоёо хүсэд шабажа дулаалһан, тугалайнгаа байрада сонхонуудыень табижа дулаалһан ба хала ханыень хүбхэнгөөр шэгэлһэн байха юм. Малша—пастух Мигмит Цыренжапов 25 жэл соо малажал дээрэ хүдэлмэрилжэ байна. Нүхэр Цыренжапов даажа абаһан 60 толгой малаа зун-намарай бэлшээридэ һайнаар ябуулжа, тобир тарганаар үбэлжэлгэдэ оруулба. Хонишод Дулма Гармаева, Цырен Санжиева, Бимба Тогтохоева, адуушад Намсарай Батоцыренов, гахайшан Дарима Цыремпилова, Бутыт Гармаева болон бусад барилгын материал бэлэдхэлсэхэ талаар барилгын бригадада ехэхэн туһаламжа хүргэһэн байна. Тэдэнэр туд бүриин 3—4 центнер хүбхэн суглуулһан, модо шэрэлсэһэн байха юм.

Бүхы дээрээ барилгын бригадынхидай оролдосотой эршэмтэйгээр ажаллаһанай ба барилга болон заһабарилгада малшадай үнэн зүрхэнһөө туһаламжа хүргэһэнэй ашаар Маленковой нэрэмжэтэ колхозой адуу мал дулаан байрада үбэлжэхэнь.

В. Баторов.

Наукын ба түрүү дүй дүршэлэй туйлалта харуулагдаа

Һая Сэлэнгын аймагай центр — Новоселенгинскэдэ хоёр үдэрэй турша соо хүдөө ажахын выставкэ болоо үнгэрбэ. Тус выставкые хэдэн мянган хүнүүд хаража һонирхохоһоо гадна, ажал хүдэлмэридөө онсо һайн һургаал абаһан байна.

Сэлэнгын аймагай хүдөө ажахын выставкэһээ

1. ТАРЯАНАЖАЛ—ХҮДӨӨ АЖАХЫН БҮХЫ ҮЙЛЭДБЭРИИН ҮНДЭҺЭ ҺУУРИ

Выставкын таряанажалай павильон дотор ороходо, хамагай түрүүндэ ороoһото культурануудай үндэр үндэр боолтонууд, һабатанууд соо адхаһан һамар шэнги томо шэниисэ, элдэб диаграммануд, плакадууд харагшадай анхаралые хандуулна.

Эгээн түрүүшын диаграмма дээрэ ороoһото культурануудай ургасые дээшэлүүлхэдэ һайн, сэбэр парнуудай али шэнээн ехээр нүлөөлдэг байһаниинь аймагай колхозуудай хэдэн жэл соо хуряаһан ургасын тоонуудаар харуулагдаа.

Тээ саашаа ябаад харахада, **«Хэрээһэлүүлжэ ба нарин рядтайгаар тарилга хэхэдэ ороoһото культуранудай ургаса хоёр дахин дээшэлнэ»** гэжэ томоор бэшээтэй байна.

Тэрээнэй доодо тээнь хэрээһэлүүлжэ ба нарин рядтайгаар таригдаһан тарилгын талмайн аймаг дотор хэр зэргын ехэ боложо байһые харуулһан динамика үгтэнхэй. Хэрбээ энэ аргаар 1948 ондо аймаг дотор оройдоо 942 гектар таряа таригдаһан байгаа һаа, харин 1953 ондо 5014 гектар таригдаһан байна. Хэрээһэлүүлжэ тарилга хэдэг аргын үргэнөөр хэрэглэгдэдэг боложо байһые харуулхынгаа хажуугаар, миин юрын тарилгада орходоо энэ аргын юугээрээ үлүү һайн байһан тухайнь тэндэ хэлэгдэнэ.

Теэд, юугээрээ үлүү һайн бэ?

Нэгэдэхеэр, хэрээһэлүүлжэ тарихадаа хүрэнгэ таряан жэгдээр таригдадаг, харин миинээр тарихада —жэгдэ бэшээр, гуримгүйгөөр шоройн доро булагдадаг.

Хоёрдохёор, хэрээһэлүүлжэ тарихада нэгэ ороoһонһоо 5—6 эшэ ургадаг, харин миинээр тарихада 1—2 эшэ ургадаг.

Гурбадахяар, хэрээһэлүүлжэ тарихада таряанай толгойнь бүдүүн, томо, тэгшэ байдаг, харин миинээр тарихада—жэжэ ба һэбхи колостой байдаг.

Энээнһээ саашаа ябажа харахада, үтэгжүүлгэ тухай хэлэгдэнэ. **«Үтэгжүүлгэ —ургаса дээшэлүүлхэ хүсэтэ арга мүн»** гэжэ дээгүүрнь томоор бэшээтэй. Эндэ нютагай үтэгжүүлгэнүүд (наг шэбхэ, үнэһэ, шубуунай аргал) ба минеральна үтэгжүүлгэнүүд (аммиачна селитрэ, суперфосфат) нэрлэгдэнхэй, ургасын ургалтада тэдээнэй тэжээлэй зүйлнүүдэй али зэргын ехэ удхашанартай байһан тухайнь хэлэгдэнэ.

Таряанажалай таһаг элдэб гидротехническэ барилгануудай макет (дүрсэнүүдые) харуулаад дүүрэнэ. Эндэ, тусгаарлабал, 1300 гектар газар уһалха, мүнөө баригдажа эхилһэн Тамчын уһалууриин системын, элдэб регуляторнуудай, уһа хадагалдаг ба таһалан хубаадаг түхеэрэлгэнүүдэй македууд табигданхай.

Таряанажалай таһагтай зэргэлээд хартаабхын ба овощь ургуулгын арга методуудые харуулһан бишыхан таһаг бии. Эндэ **«Городой ба промышленна центрнүүдэй улад зондо хартаабха ба овощь ехээр үгэе!»** гэжэ бэшэгдэнхэй. Саашань хартаабха яровизацилгын арга методууд харуулагдаад, яровизацилагдаһан хартаабха 10—15 хоногоор эртэ эдеэшэдэг юм гэжэ тэндэнь хэлэгдэнэ. Гадна, эндэ үрһэнэй хартаабхые хадагалха талаар заабари, зүбшөөлнүүд үгтэнэ.

2. МАЛАЖАЛАЙ ХҮГЖЭЛТЭ ХАРУУЛҺАН ЭКСПОНАДУУД

Выставкын хашаа соо ороходо харагшадай һонирхол татаһан олон тоото адуу мал эндэ уяатай байба.

Эндэ эрхим үүлтэрэй үнеэд ехэ олоор харуулагдаһан байба. Тельманэй нэрэмжэтэ колхозһоо — 158 үдэр соо 3073 литр һү үгэһэн «Малина», 300 үдэр соо 2900 литр һү үгэһэн «Декада» гэжэ симментальска үнеэдые, Загастайн Сталинай нэрэмжэтэ колхозһоо — 300 үдэр соо 3115 литр һү үгэһэн «Загустайка», мүн 300 үдэр соо 2567 литр һү үгэһэн «Мелодия» гэжэ симментальска үнеэдые, һү ехээр үгэдэг бусадшье олон үнеэдые хүнүүд ехэтэ урмашан харана. Ноёхоной сомоной Маленковой нэрэмжэтэ колхозой племфермын амжалтанууд эндэ харуулагдана. 9 һара соо энэ фермэдэ үнеэн бүриһөө 2378 литр һүн һаагдаа. Һаалиша Цоу Хайдапова «Долгая» гэжэ үнеэнһээ 4800 литр һү һаагаа. Энээниие уншахадаа хүнүүд ехээр баясана, ниитын малажалай хүгжэлтэдэ урмашана.

Тельманэй, Ленинэй, нэрэмжэтэ колхозуудай, малажалаар туршалгын Юрөөгэй станциин нарин ба нарибтар нооһотой хонид выставкэ дээрэ харуулагдаа. Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой алтайн холимол меринос үүлтэрэй № 9294 хуса 5,9 килограмм нарин нооһо үгэнэ, № 9303 хуса—6 килограмм нарин нооһо үгэнэ. Иимэ хусануудаар хонидойнгоо үүлтэрые һайжаруулааһаамнай, ямар ехэ олзо доход колхоздо орохо гээшэб, ямар ехэ мүнгэн ажалта үдэртэ хубаагдаха гээшэб, бостон, коверкот, «метро», «люкс», «ударник» гэхэ мэтын нарин нооһон бүдөөр оёһон гоё—гоё костюмуудые ямар олон хүн үмдөөд ябадаг болохо гээшэб!!!

Гахай. Энэ—малажалай тон олзо ехэтэй һалбари мүн. Гахайе олоор, һайнаар шахажа, таргалуулжа шадаа һаа, хүдөөгэй ба городой арад зоной олзо доход, эдеэ хоолынь тон ехээр һайжарха байгаа.

—Жэлдээ хоёр дахин гүлгэлдэг, хамтадаа 24 поршоонхо гаргадаг, 200 гаран килограмм амидын шэгнүүртэй гахайнуудые үсхэгты, — гэжэ Сталинай нэрэмжэтэ (Загастай) колхозой экспонат—«Сива» гэжэ гахай харагшадые агитировална.

Сэлэнгын аймаг хадаа сабшаланһаа ехэ үбһэ абаха арга методые анха түрүүн шудалһан, суута герасимовска хүдэлөөнэй түрэжэ бии болоһон, эхэ нютагынь юм. Эндэ Ефимов, Батышев, Санжанов, Базаракцаев, Бадмажапов, Дамбаев ба бусад олон суута луговодууд урган хүмүүжүүлэгдээ. Жэшээлхэдэ, республикын суута луговод Андрей Иннокентьевич Батышев сабшалангайнгаа бүхы талмай дээрэһээ гектар бүриин 25 центнер, рекордно участогтаа— гектар бүриин 120 центнер үбһэ мүнөө жэл хуряагаа.

Нүхэр Батышев ямар аргаар иимэ ехэ үбһэ ургуулдаг байһан тухайгаа хөөрэнэ:

—Нэгэ гектар сабшаланда элдэб зүйлэй наг шэбхэ 20 тонно хүрэтэр, хониной хохир шэбхэ—3—4 центнер хүрэтэр гарганаб. Наг шэбхые уһанда дэбтээгээд, хабар эртэ байхада балуураар газарай хүрьһэндэ оруулдагби. Тэрээнһээ гадна, гектарта 20—30 центнер үнэһэ ба шубуунай аргал оруулдагби. Үтэг шэбхые 2—3 дахин: апрельдэ, майда, июньдэ уһалнаб. Мүн үбэлэй үедэ гектарта 4—5 мянган кубометр хүрэтэр тоһон халяажа хүргэнэбди. Сабшалангаа заабол борнойлхо хэрэгтэй энэ хадаа хүрьһэнэй агаарай байдалые һайжаруулдаг юм.

Малажалай таһаг **«Үнеэн бүхэндөө 5 тонно силос бэлэдхэе!»** гэһэн уряагаар дүүргэгдэнэ.

3. МИЛЛИОНЕР-КОЛХОЗУУДАЙ ПАВИЛЬОНУУДТА

Тарган хониной үүсэ, тантагар томо капустанууд, тэбхэрхэн тэбхэрхэн тоһонууд, тыквэ, свёкло, кукуруза—стол дээрэ табяатай байна. Эдэ—Юрөөһөө ерэһэн айлшад.

Октябрьска революциин, советскэ засагай, коллективизациин ленинско-сталинска политикын ашаар Юрөөгэй арад зоной ажабайдал үндэһөөрөө хубилаа. Тэдэнэр зол жаргалта ажабайдалай ашаг шэмые амсажа һуунад. Юрөөгэй сомоной Карл Марксын нэрэмжэтэ артель олон һалбаритай, механизированнэ, томо ажахы болонхой. Карл Марксын нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель—миллионер болонхой. Һаяхан лэ энэ колхоз хэдэхэн зуун мянган түхэригэй олзо доход өөрынгөө ажахыһаа абажа байһан аад, энэ жэлдэ 1 миллион 500 мянган түхэригэй доход абаба. Тэрээнэй 1.050.000 түхэригэй доходынь малажалһаа ороһон байха юм.

Энэ колхозойхид малажалаа хүгжөөлгэдэ ехэхэн анхарал хандуулдаг. Тэрээнэй ашаар адуу малынь жэлһээ жэлдэ олошорхоһоо гадна, үүлтэрынь һайжарна, тиимэһээ ашаг шэмэ үгэлгэнь ехээр дээшэлнэ.

Тус колхозой племенной фермэ хадаа эбэртэ бодо малай үүлтэрые һайжаруулха, тиимэһээ ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ, хүсэтэ, найдамтай база болонхой. Энэ фермын һаамхай үнеэн бүриһөө һү һаалга жэлһээ жэлдэ дээшэлнэ. Һаамхай үнеэн бүриһөө 1950 ондо — 1750 литр, 1951 ондо — 1890 литр, 1952 ондо—2136 литр, 1953 ондо (9 һара) —2108 литр һү һаагдаа.

Үнеэдһээ һү һаалгые яахадаа иигэжэ дээшэлүүлжэ шадааб гэхэдэ, энэ фермэ дээрэ эрхим һайн һаалишад олоороо хүмүүжүүлэгдэһэн байна. Тэдээнэй нэгэнэй —суута һаалиша Долгоржапов Доржиевна Цырендоржиевагай хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай выставкын плакатада хэлэгдэнэ.

Ажалдаа ямар методуудые нүхэр Цырендоржиева хэрэглэнэб? Нэгэдэхеэр, үнеэн бүхэнэй зан абариие тус тустань мэдэжэ, тэдээндэ индивидуальнаар хандадаг. Хоёрдохёор, малые эдеэлүүлхэ, харууһалха һургаал ба гуримуудые һайнаар мэдэжэ, бодото ажал дээрээ бэелүүлдэг. Тиимэһээ үнеэдынь һүеэ татадаггүй, ехээр үгэдэг. Жэшээлхэдэ, Долгоржап Доржиевнагай харууһалжа байгаа «Любимая» гэжэ үнеэн суудхэдээ 30 литр, «Солбо» —28 литр һү үгэдэг юм.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз ороoһо үйлэдбэрилдэг томохон ажахы болонхой. Хэрбээ 1950 ондо гектар бүриһөө ороoһото культурануудай ургаса оройдоо 3,2 центнер абтажа байгаа һаа, энэ жэлдэ дундa жэшээгээр гектар бүриһөө 15 центнер ургаса абтанхай.

Ниитынгээ ажахые һайнаар хүгжөөһэнэй ашаар колхоздо механизаци, элдэб культурна барилганууд ехээр хэгдэжэ, колхозниигуудай ажабайдал улам һайжарна.

Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой павильон дотор колхозой ажахые механизацилга ба культурна байгуулалта үргэнөөр харуулагдаба.

Түрүү колхозуудай павильонуудта орожо, эдэ амжалтануудынь харахадаа, колхозуудаа тиимэ болгохо, түрүү зэргэдэ гаргаха гэһэн һанал бодол нилээд олон колхозниигуудай сэдьхэл соо түрэһэн байгаа ёһотой гэжэ тухайлхаар.

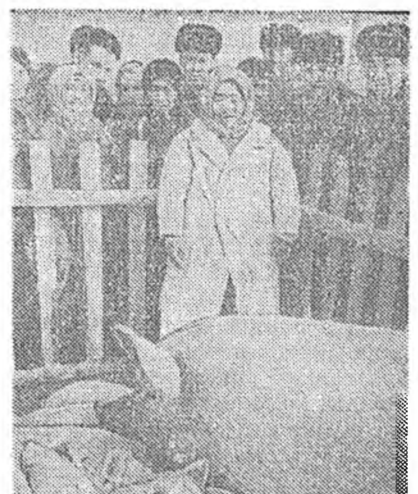

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гахайшан Долсон Жапова байгша ондо 2 дахин түрэһэн эхэ гахай тухай выставкэдэ хабаадагшадта хөөрэжэ байна. Түрүүн түрэхэдөө энэ гахай 13 поршоонхо гаргаа. Тэдэнь 8 һаратайдаа хамта дээрээ 12 центнер 9 килограмм амидын шэгнүүртэй болоһон байгаа. Хоёрдохёо түрэхэдөө 11 поршоонхо гаргаһан байна. Тэдэнь 2 һаратайдаа хамта дээрээ 305 килограмм амидын шэгнүүртэй болоһон байха юм. Бүхы поршоонхонуудынь бүрин бүтэнөөр түлжүүлэгдээ.

М. Минеевэй фото.

4. ГАНСА ҺАЙНАА БЭШЭ, МҮН МУУГЛАШЬЕ ХАРУУЛАЛСАБА

Аймагай хүдөө ажахын выставкэ дээрэ гээгдэнги колхозуудай показательнууд бага зэргээр харуулагдаһан байха юм. Тиимэ колхозуудай нэгэн гэхэдэ, Тамчын сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхоз байба.

«Энээнһээ һургаал бү абагты!» гэжэ дээгүүрнь бэшээтэй. Тэрээн доронь хониной хорголой шэнээн жэжыхэн хартаабханууд, хулганаанай һүүлэй шэнээн шодогор турнепс ниитхэдэ үлхөөтэй ханада үлгөөтэй. Тэрээн тушаань иигэжэ бэшээтэй: «Хартаабха бэшэ—горохо гэжэ, турнепс бэшэ — петрушка гэжэ һанажа, бү эндүүрэгты!».

—Яахаяа яндан энэ хартаабха үлгөө юм... Эшхэбтэр гээшэнь, гэжэ тэндэ байһан колхозниигуудай нэгэн дуугарна.

— Хамаагүй, хамаагүй, ехэл зүб юумэ хээ гээшэ,—гээд нүгөөдэнь харюусана. — Энэшни һайнаар хүдэлмэрилдэг болохыемнай баалаха бшуу... Нүхэр Хрущев хэлээ хамнай...

* *
*

Выставкые эмхидхэлгэдэ зарим тэды дутагдалнуудшье бии гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Тусгаарлабал, МТС-үүдэй хүдэлмэри халирхайгаар харуулагдаһан байна.

Юрэнхыдөө, Сэлэнгын аймагай хүдөө ажахын выставкэ хүдөө ажахын наукын туйлалтануудые, түрүү дүй дүршэлые арад зондо ойлгуулан тайлбарилһан һайн ашаа үрэтэй һургуули боложо шадаа гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

Д. ШАНАНСКИЙ.

КИНО

Ородой флодой габьяае харуулhан фильм

Манай республикын экран дээрэ «Корабльнууд бастионуудые добтолно» гэhэн уранhайханай үнгэтэ фильм гаража байна. Энэ фильм хадаа «Адмирал Ушаков» тэжэ кинокартинын үргэлжэлэл болоно. Манай Эхэ ороной флодой түүхэдэ гайхамшагта шэнэ хуудаhануудые нээhэн асари ехэ тэмсэлые харуулhан энэ фильм соо Федор Федорович Ушаковой образ, тэрэнэй сэрэгэй тактика, оюун бэлиг эли тодоор харуулагдана.

XVIII зуун жэлэй эсэс боложо байна. 1789 оной революцида илаhан французска буржуази булимталгын дай үүдхэжэ эхилээ hэн. Агрессивнэ дайнай зэбсэг болоhон французска арми болбол Итали, Бельги, Голланди, Швейцари, Мальта ба Ионическа аралнуудые булимтаран абаhан байгаа.

...Энэ түгшүүритэй үедэ Россин хаанай ордон соо агууехэ хоёр полководецууд—Суворов Ушаков хоёр уулзана. Энээгээр тус картина эхилнэ.

Суворов Ушаков хоёрто шэнэ император Павел I ехэ дурагүй байгаа. Теэд Европын хахадые эзэмдэhэн Бонапартые Суворов Ушаков хоёргүйгөөр илажа шадахагүйбди гэжэ Павел I ба тэрэнэй союзнигуудшье мэдэжэ байба. Тиимэhээ английска дипломати Павел I-дэ ерэжэ, английска адмирал Нельсондо ородой эскадрын туhалхые гуйна. Тэрэ үеын оршон байдалда хашагдаhан ба союзнигуудайнгаа эрилтые дүүргэхэ баатай болоhон российска император Павел I Суворовые сүлэлгэhөө сүлөөлнэ, Дундада далайда ородой эскадрые командовалхыень Ушаковто даалгана.

Ородой ба Турциин нэгэдэмэл эскадрые толгойлон, Федор Федорович Ушаков Дундада далайда гарана. Уданшьегүй ородой морягуудай дайшалхы шэнэ илалтанууд ба баатаршалганууд бүхы дэлхэйдэ мэдээжэ болоно. Ушаков Церигые, Зантиие, Кефалониие эзэлнэ. Тиихэдэ Ушаковой дайшалхы нүхэр капитан Синявин Санта-Мавр арал дээрэхи хэрэмые штурмадан абана.

Дундада далай дээрэхи шухала шухала стратегическэ пунктнуудые ородой эзэлhэндэ обтоhон Англиин дипломат лорд Гамильтон (Мальтада Нельсоной корабль дээрэ ябана) ородой экскадрые Ионическа аралнуудhаа холодхохо гэжэ оролдоно. Англичанинуудаар эльгээгдэhэн неаполитанска посол Мишер ерэжэ, Неапольhоо французуудаар намнагдаhан неаполитанска король Фердинандын (Мальтада баhа Нельсоной корабль дээрэ ябана), аягүй байдал тухай мэдүүлжэ, Ушаковhоо хайра гуйна. Теэд Ушаков Мишерэй хара мэхэдэ ороногүй. Яажашье ядахадаа Мишер сэхэ руунь хэлэнэ.

—Ионическа аралнуудые орхижо неаполитанска королевствые аршалыт, господин адмирал, гэжэ бидэ танhаа гуйнабди, — гэнэ.

Ушаков энеэбхилэд гээд, «Энэ хэндэ, король Фердинандда гү, али лорд Гамильтондо хэрэгтэй болоо гү?» гэжэ асууна. Тиигэжэ английска дипломатиин зорилго буруу hүрэшэнэ. Теэд тэдэнэр энээгээрээ зогсоногүй, харин ородой илагдашагүй адмиралые алажа, Нельсоной харгы сэбэрлэхэ гэжэ шиидээд, нюуса агентнуудые Ионическа аралнуудта эльгээнэ.

...Европын эгээл бата бэхи ба хүсэтэй далайн хэрэмүүдэй нэгэн байhан Корф гэжэ арал добтолхын тула Ушаков бэлэдхэнэ. Федор Федорович Ушаков энэ хэрэм добтолхынгоо урда тээ «hуралсалда хүндэшье байг, дайнда хүнгэн байха» — гэhэн Суворовой hургаалыень баримталан, өөрынгөө офицернүүд болон матросуудые hургана.

— Корфые гансал тэнэг хүн гү, али гени добтолхо! Добтолго хэгдэхэгүй гэжэ эрид шиидэнгеэр Наполеон бадарна.

Адмирал Нельсоншье иимэрхүү бодолтой байгаа. Тиигэбэшье hаань, Россин нэрэ хүндые харнин далай дээрэ хамгаалжа ябаhан ушаковецууд өөрынгөө корабльнуудые Корфын бастионууд тээшэ залана. Корф аралай эгсэ үндэр хабсагай тээшэ корабльнууд бортнуудаараа зогсоод, дайсанай уурхайе буудана. Корабльнууд бастионуудые бүhэлнэ. Далайн десантнууд буужа, тус хэрэмые добтолно. Суворовой измаильска дүй дүршэл халан абаhан Ушаковой морягууд ба гренадернууд дайсанай хэдэн дабхар эгсэ үндэр хадануд өөдэ дайлалдаhаар гарана. Уданшьегүй тус хэрэмэй эгээл үндэр башни дээрэ российска туг далбана. Французска гарнизондо үлдэhэн сэрэгүүд, офицернүүд ба генералнуудтаяа хамта бээ тушаана...

Хэрэмэй комендантаар томилогдоhон капитан Синявин Ушаковто хэрэм соохи байдал харуулна. Энэ үедэнь үндэр башни дээрэ хорголожо байhан английска тагнуулай нюуса агент Ушаковые буудана. Теэд залуу мичман Виктор Ермолаев (лекариин хүбүүн) өөрынгөө бэеэр халхалжа, инаг дуратай адмиралаа абарна.

Эндэхи ёho заншал баримталан, Федор Федорович Ушаков эскадраараа сүлөөлhэн долоон аралнуудайнгаа конституци зохёожо, Ионическа аралнууд дээрэ республика тогтообо.

Ионическа аралнуудые Ушаковой эскадрын сүлөөлжэ байха үеэр фельдмаршал Суворов өөрынгөө сэрэгүүдээр таба—арбан үдэр соо, Италиин хойто захые французска богоолшолгоhоо сүлөөлөөд байба. Ушаковой илалта тухай дуулаад байхадаа Суворов тон ехээр баясажа, тэрээндэ нигэжэ бэшэнэ: «Корф шадар юундэ мичманааршье ябаагүй hаа биб гэжэ мүнөө өөртөө хэлэнэб». Суворовой магтаал Ушаковто, бүхы ородой офицернүүд ба матросуудта эгээл ехэ шагнал байhан юм.

Суворовой сэтгэлтээр зоригжоhон ушаковецууд сүлөөлэлгынгээ дайе саашань үргэлжэлүүлнэ. Ородой морягууд Италиин эрье зубшан тамарна. Ушаковой десантна корабльнууд Неаполь эзэлнэ.

Россин шэнэ амжалтануудhаа айhан англичанинууд ородой илалтада hаад ушаруулха гэжэ hэдэнэ. Египедэй эрьедэ Бонапартые хаагаад байтараа английска флот табижархина. Неаполиие абахадаа ородой ба английска командованиин гар табиhан капитуляци тухай документые английска адмиралтействын заабаряар Нельсон шуура татана. Зэбсэггүй французска солдадуудые хайра гамгүйгөөр буудана. Тиихэдэ үнэн сэхэ англичанинууд, тэрэ тоодо Нельсоной дайшалхы нүхэр Фут энэ политикыень эрид буруушаана. Английска политигуудай үгэдэ орожо, буруу юумэ хэлэнэ. Нельсон мэдэжэ байбашье, тэрээндэнь эсэргүүсэхээ зүрхэсэнэгүй.

Английска кораблиин борт дээрэ хоёр флотоводецууд — Ушаков Нельсон хоёр уулзана. Ушаков англичанай урбаhан ябадалыень арсашагүй баримтануудаар элирүүлнэ.

—Хэды болотор дайсанай союзник, союзнигайнгаа ханаа байхабта? — гэжэ асууна.

Гэмтэй байhанаа мэдэрhэн Нельсон харюу үгэхээ түдэгэсэнэ...

Римые сүлөөлэлгөөр Ушаковой Дундада далайн гайхамшагта поход дүүрэнэ. Император Александр I Ушаковые хүйтэнөөр угтана. Алдарта флотоводец Федор Федорович албанhаа гараха баатай болоно.

Хэдэн жэл үнгэрhэн хойно түрэл флодоо харахаяа Хара далайн флодто Ушаков ерэнэ. Эндэ хуушанайнгаа дайшалхы нүхэдтэй уулзана. Ами бэеыень абарhан Виктор Ермолаевай дүү хүбүүе түhөөлэн таняад, стройhоо гаргажа:

—Энэ Хара далай! Ородой далай!—гэжэ Ушаков малгайгаа абаад хэлэнэ.—Нюдөө ани! Корабльнууд дээрэхи флагуудые харана гүш? Манай державын ерээдүйе харанаш! Тэрэнэй далайн хүсые харана гүш? Эндэhээ далай ба океанууд уруу Росси тамаран гараха! Энэ агууехэ походые зогсоохо хүсэн дэлхэй дээрэ үгы!

Зүб даа! Эхэ оронойманай далайн флот айхабтар ехэ хүсэтэй болонхой. Манай баатарлиг морягууд агууехэ флотоводец Ушаковой алдар солые улам арьбадхан үргэлжэлүүлнэ. Энэнь Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ эли тодоор харагдаhан байна.

«Корабльнууд бастионуудые добтолно» гэhэн фильм ородой флодой дайшалхы габьяае, ородой морягуудые элеэр, зүбөөр харуулна.

Ц. Дамбаев.

Ажаhуудалай хэрэгсэлнүүдые хангалгын комбинат

Аймагай ажалшадай хэрэглэлнүүдые улам hайнаар хангахын тула Бичурын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ олзоборилгын артель ажаhуудалай хэрэгсэлнүүдые хангаха комбинат нээхэнь.

Мүнөө комбинадай байшан шэнээр баригдажа, бэлэн болтогдоод, доторойнь түхеэрэлгэ хэтдэжэ байна. Комбинат сабхиин, фотографиин, оёдолой цехүүдтэй ба парикмахерскатай байха юм.

М. Николаев.

Советскэ спортивна делегациин Хитадта ошоhон тухай

ПЕКИН, октябриин 29. (ТАСС). Советскэ гимнастнуудай делегаци мүнөөдэр Пекинhээ Эхэ орондоо самолёдоор бусаба.

Ниидэхынгээ урда тээ советскэ спортивна делегациин хүтэлбэрилэгшэ Громадский Хитадай Арадай Республикын городуудаар делегациин ябаhан тухай өөрынгөө hанамжые ТАСС-эй корреспондентдэ хөөрэжэ үгэбэ.

Хитад арад советскэ спортоор угаа ехээр hонирхоно гэжэ Громадский хэлэбэ. Пекин, Тяньцзинь, Мукден, Нанкин, Шанхай, Кантон ба Ханькоу городуудта манай наадалгые 500 мянга гаран хүн хараба. Лекцинүүдые, хөөрэлдөөнүүдые ба наадалга эмхидхэн, бидэнэр өөhэдынгөө дүй дүршэлые Хитадай спортсменүүдтэ дамжуулан үгөөбди. Бидэнэр хитад арадай спорт ба ажабайдалтай ехээр hонирхон, танилсаабди, олон предприятинуудта, культурын ордонууд ба паркнуудта ошообди, түүхэтэ памятнигуудые хараабди.

Хитадай Арадай Республикада бидэниие угаа ехэ анхарал оролдолгоор хүреэлээ, энэ хадаа хоёр арадай эбдэршэгүй бата хани барисаан тухай гэршэлнэ.

Советскэ гимнастнуудай спортивна мэргэжэлые үндэрөөр сэгнэн, мүнөөдэр толилhон статья соогоо «Гуанминжибао» газетэ хадаа тэдэнэй наадалга хитад ба советскэ арадуудай хоорондын хани барисаае саашадань бэхижүүлгэдэ, хоёр ороной спортсменүүдэй хоорондо улам нигта хани харилсаа тогтоолгодо туhалаа гэжэ заана.

Финскэ спортсменүүд Советскэ Союз ошоhон тухайгаа хөөрэнэ

ХЕЛЬСИНКИ, октябриин 29. (ТАСС). Финляндиин футболистнуудай шэлэгдэмэл команда Советскэ Союзhаа Хельсинки бусажа ерэбэ. Советскэ Союз ошоhон тухайгаа финскэ футболистнуудай хэлэhэн үгые газетэнүүд толилбо. Советскэ Союз ошоhондоо ехэ ханамжатай байнабди гэжэ финскэ бүхы спортсменүүд мэдүүлнэ, советскэ футболистнуудай мэргэжэлые үндэрөөр сэгнэнэ.

Финскэ футболистнуудай Союзай орлогшо-түрүүлэгшэ, делегациин хүтэлбэрилэгшэ Хуго Валпас хадаа финскэ футболистнууд Советскэ Союзай футболистнуудhаа үнэтэ hургаал абаа гэжэ хэлэбэ.

Советскэ Союзда ошолго ехэ hайн байгаа гэжэ командын гэшүүн Курт Мартин тэмдэглэбэ. Тэрэ хадаа «Торпедо» гэжэ советскэ командын наадалгые үндэрөөр сэгнэбэ. Энээнэй урда тээ ондоо ямаршье команда «Торпедо» команда шэнгеэр манай хамгаалалтые булижа шадаагүй гэжэ Мартин мэдүүлбэ. Тэрэнэй наадагшад өөhэдынгөө hууринуудые тон түргөөр hэлгэбэ. Ородууд угаа бушуу шуумгай хүнүүд байна.

Польшын ба Франциин хоорондо худалдаа наймаанай хэлсээн баталагдаа

ВАРШАВА, октябриин 30. (ТАСС). Польшын ба Франциин хоорондо худалдаа наймаанай хэлсээн нэгэ жэлэй болзортойгоор үсэгэлдэр Варшавада баталагдаа гэжэ Польшын хэблэлэй агентство дамжуулна. Энэ хэлсээнэй ёhоор, Франци Польшодо искусственна утэгжүүлгэ, түмэрэй руда, металлургическа промышленностиин зүйлнүүд, химикалинууд, фруктнууд, эдеэ хоолой ба бусад товарнуудые үгэхэ байна. Польша Францида нүүрhэ, модо, керамическа болон металл буйлуулха промышленностиин зүйлнүүд ба бусад товарнуудые эльгээхэ юм.

Немецкэ сэрэгэй пленэйхидые Советскэ Союзhаа репатриацилга

БЕРЛИН, октябриин 30. (ТАСС). Энэ оной августда Москвада болоhон хэлсээнүүдэй үедэ, Советскэ правительствын ба Германска Демократическа Республикын правительствын хоорондо туйлагдаhан хэлсээнэй ёhоор, Советскэ Союзhаа репатриировалагдаhан немецкэ сэрэгэй пленэйхид hүүлэй үедэ Берлин ерэбэ. Тэдэнэр дайнай үедэ хэhэн тэмтэ хэрэгүүдэй түлөө саашадаа хэhээгдэхэ ябадалhаа сүлөөлэгдэhэн байна. Бүхы дээрээ 5.374 солдадууд ба офицернүүд ерэбэ. Репатриировалагдаhан хүнүүдэй дунда хэдэн генералнууд байлсана.

Хүдөө ба ой модоной ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй уласхоорондын конференци дээрэ

ВЕНА, октябриин 29. (ТАСС). Хүдөө ба ой модоной ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй уласхоорондын конференци үсэгэлдэр хүдэлмэреэ дүүргэбэ.

Үдэшын заседани дээрэ конференцидэ хабаадагшад бүхы оронуудай хүдөө ба ой модоной ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ хандаhан Уряае, иимэ мэргэжэлтэй ажалшадай экономическа ба социальна эрилтэнүүдэй программые, мүн шагнагдаhан элидхэлнүүд тушаа резолюцинуудые, таряашадай эрхэнүүдэй ба эрилтэнүүдэй хартиие нэгэн hаналаар баталан абаба. Колониальна ба бээ даагаагүй оронуудтахи деревниин ажалшадай байдал тухай меморандум бэлэдхэжэ, тэрэниие профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн федерацяар дамжуулан ООН-эй Экономическа ба Социальна Советдэ эльгээхэ гэжэ хүдөө ба ой модоной ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзуудай Уласхоорондын нэгэдэлэй гүйсэдхэхэ органуудта даалгаха гэжэ тэрэшэлэн шиидхэтдэбэ.

Конференцидэ хабаадагшадай нэрьемэ альгаташалган доро Бүхэиндийскэ таряашадай союз хүдөө ба ой модоной ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзуудай уласхоорондын нэгэдэлдэ абтаба.

Конференци хадаа Индонезийскэ профсоюзна центрын түрүүлэгшэ индонезийскэ парламентын гэшүүн Тжугито гэгшые Уласхоорондын нэгэдэлэй түрүүлэгшээр, Илио Бози (Итали) тэгшые Генеральна секретаряар hунгаба.

Конференциин түгэсхэлдэ Тжугито үгэ хэлэбэ. Бидэнэр эрилтэнүүдэй программа зохёогообди, тэрээн соо хүдөө ба ой модоной ажахын олон миллион хүдэлмэрилэгшэдэй тэмсэлэй дүй дүршэл согсологдобо гэжэ тэрэ хэлэбэ. Ажалшадай ажабайдалай интересүүдые, бүхы дэлхэй дээрэ демократиие, национальна бээ даанхай байдал ба эб найрамдалые хамгаалхын түлөө манай саашанхи тэмсэлэй гол шатанууд хараалагданхай.

Конференцидэ хабаадагшадай элидхэлнүүд ба хэлэhэн үгэнүүд юу харуулнаб гэхэдэ, америкацска империалистнуудаар толгойлогдоhон реакциин зүгhөө прогрессивнэ ажал-ябуулагшадые хашажа, хюдажа, террор хэжэ байбашье, хүдөө ба ой модоной ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй ба промышленна хүдэлмэрилэгшэдэй тэмсэлэй нэгэдэл ургажа, үргэн боложо байна. Энэ нэгэдэл хүгжэн бэхижэхэ ба илалтада хүргэхэ юм гэжэ Тжугито мэдүүлбэ.

Уласхоорондын нэгэдэлэй административна комитедэй үмэнэhөө Тжугито хадаа өөhэдынгөө шухала эрилтэнүүдэй түлөө тэмсэлдэ городой ба деревниин ажалшадай нэгэдэлые, өөhэдынгөө дайшалхы нэгэдэлые бэхижүүлхэ гэжэ хүдөө ба ой модоной ажахын хүдэлмэрилэгшэдые уряалба.

ВЕНА, октябриин 29. (ТАСС). Октябриин 28-да хүдөө ба ой модоной ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй уласхоорондын конференциин үдэшын заседани дээрэ хүдөө ба ой модоной ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ хандаhан Уряа нэгэн hаналаар абтаба. Уряа соонь, тусгаарлабал, иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Ажалша олониитын ажабайдалай хэмжээндэ социалистическэ монополинуудай зэрлиг шангаар добтолhон ябадалда харюу болгон, капиталистическэ, колониальна ба хахад колониальна оронуудай хүдөө ажахын хүдэлмэришэд ба таряашад бидэнэр, эгээн ехээр дарлагдан мүлжэгдэдэг хүнүүд бидэнэр өөhэдынгөө экономическа ба социальна эрилтэнүүдые хангахын түлөө, демократическа болон профсоюзна сүлөөнүүдэй түлөө тэмсэхээр эрид шиидэнги байнабди.

Плантацинууд, модо бэлэдхэл дээрэ, деревнинүүдтэ өөhэдынгөө ажабайдалай интересүүдэй түлөө хүдэлмэришэд ба таряашад бидэнэр тэмсэхэдээ, манай ороной экономическа ба социальна хүгжэлтын түлөө, национальна бээ дааха байдалай түлөө, арадуудай хоорондохи эб найрамдалай түлөө тэмсэнэбди.

Ажана hайхан байдалай ба прогрессэй хэлбэришэгүй дээшэлэлтын замаар ябажа байгаа СССР-эй, Хитадай, арадай демократиин оронуудай хүдэлмэришэд ба таряашадые, национальна бээ даанхай байдалай түлөө, эб найрамдалай түлөө эрэлхэгээр тэмсэжэ байгаа Вьетнамай, Малайн хүдэлмэришэд ба таряашадые амаршалнабди.

Ажал хэдэг ахадүүнэр ба эгэшэ дүүнэр!

Хүнүүдэй эдеэ хоолой продуктнуудые үйлэдбэрилэн гаргадаг бидэ хүнүүд үгытэй ядуу, үлэсхэлэн байдалда ажаhууха, хүдэлмэригүй байха огто дурагүйбди; манай ажабайдалай ба ажалай услови hайжаруулхые хүсэнэбди, эб найрамдал хүсэнэбди.

Эбэй ёhоор шиидхэгдэжэ болохогүй уласхоорондын арсалдаата асуудалнууд байхагүй юм гэжэ этигэнхэй байнабди.

Хилээмэнэй түлөө, газарай түлөө, сүлөөгэй ба эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй амжалта хадаа бидэнэрhээ, манай тэмсэлэй нэгэдэлhээ, манай hэрэмжэтэй байха ябадалhаа дулдыдаха юм. Промышленна хүдэлмэришэдтэй ба прогрессивнэ бүхы хүн зонтой нигта хани барисаатайгаар ябажа, бидэнэр монополистнуудай аашануудта hаад хэжэ шадахабди. Тэдэ монополистнууд уласхоорондын түгшүүрилые хэбээрнь байлгаха, Баруун Германи ба Япониие зэбсэглэхэ, корейскэ асуудал эбэй ёhоор шиидхэлгые таhалдуулха, буу зэбсэгүүдые яаралтайгаар бэлэдхэжэ үргэлжэлхэ, ажалша олониитые дан хэтэрхыгээр дарлажа үргэлжэлхэ зорилготой юм.

Бидэнэр профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн гурбадахи конгрессэй шиидхэбэринүүдые халуунаар дэмжэнэбди».

Тус Уряа хадаа демократическа болон профсоюзна эрхэ сүлөөгэй түлөө, социальна ашаг ехэтэй хангалга олгохын түлөө, демократическа аграрна реформын түлөө тэмсэхэ ба нэгэдэхэ гэжэ хүдөө болон ой модоной ажахын хүдэлмэрилэгшэдые уряална.

Хитад-японско худалдаа наймаанай хэлсээн баталагдаа

ПЕКИН, октябриин 30. (ТАСС). Синьхуа агентствын дамжуулhанай ёhоор, хитад-японско худалдаа наймаанай шэнэ хэлсээн үсэгэлдэр Пекиндэ баталагдаа. 1950 оной июниин 1-дэ баталагдаhан хэлсээндэл адляар, энэ хэлсээн тэгшэ эрхын ба али аляандаа ашагтай байха үндэhэ hуури дээрэ эд бараа андалдан абалсахые хараална. Худалдаа наймаанай хэмжээн тала бүриhөө 30 миллион фунт стерлинг хэмжээтэйгээр тогтоогдобо.

Уласхоорондын худалдаа наймаа хүгжөөхэ ябадалда туhалха Хитадай комитедэй түрүүлэгшэ Нань Хань-чэнь, Лу Сюй-чжан ба бусад хүнүүд Хитадай талаhаа хэлсээндэ гар табиба.

Японо-хитадай худалдаа наймаанда туhалха японско парламентска лигын делегациин толгойлогшо Масаносуке Икеда, делегациие толгойлогшын орлогшонор Нацуо Это, Кей Хоаси, Такаиш Накамура ба делегациин гэшүүд японско талаhаа хэлсээндэ гар табиба.

Паньмыньчжондо боложо байгаа зүблөөн дээрэхи корейско-хитадай делегациин коммюнике

ПЕКИН, октябриин 29. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондент Паньмыньчжондохи зүблөөндэ хабаадагша корейско-хитадай делегациин мүнөөдэр толилhон коммюнике Кэсонhоо дамжуулба.

Октябриин 28-да болоhон гурбадахи заседани дээрэ Холбоото Штадуудай правительствын түлөөлэгшэ политическэ конференцидэ нейтральна гүрэнүүдэй хабаадалгые буруушаажа үргэлжэлхэ зуураа, Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын, Хитадай Арадай Республикын ба Советскэ Союзай адресаар хардалга хэбэ. Холбоото Штадуудай правительствын түлөөлэгшын энэ дээрэлхүү хараа бодол эбэй хэлсээндэ туhалхагүй байхаhаа гадна, тэдэниие эбдэхэ аюул тохёолдуулна.

Октябриин 29-дэ болоhон дүрбэдэхи заседани дээрэ КНДР-эй ба КНР-эй делегадууд США-гэй түлөөлэгшэдэ эрид шанга протест мэдүүлбэ, өөрынгөө хардалгата мэдүүлгэhээ арсахыень эрибэ.

Италиин депутадуудай палатада

РИМ, октябриин 30. (ТАСС). Италиин депутадуудай палата промышленностиин, хүдөө ажахын ба гадаадын худалдаа наймаанай министерствонуудэй бюджедэй проектнуудые зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлөө.

Промышленностиин министерствын бюджет тушаа үгэ хэлэхэ зуураа, Итальянска коммунистическа партиин генеральна секретариин орлогшо Луйджи Лонго иигэжэ тэмдэглэбэ: энэ бюджет тушаа правительствын хараалhан гаргашанууд дотоодын хэрэгүүдэй министерствын гаргашануудhаа 49 дахин бага, национальна обороны министерствын гаргашануудhаа 20 дахин бага байна. Промышленностиин талаар правительствын политика имагтал томо монополинуудай интересүүдые хамгаалха ябадалда шэглүүлэгдэнхэй гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Италиин экономическа хүндэ байдалда байhанайнь түлөө капиталистическэ системэhээ гадна, мүн правительствые коммунистнууд гэмнэнэ гэжэ Лонго зааба. Конституциин социальна принципүүдэй бэелүүлэгдэжэ байгаа hаань, капиталистическэ байгуулалтын хэмжээн доторшье ехэ бэрхэшээлнүүдые шиидхэжэ, ажалай ба прогрессивна политика ябуулжа болохо юм. Гүрэнэй үмсэ болохо металлургическа ба машина бүтээлгын промышленностиин бүхы предприятинуудай мүн тэдэнэй акционерынь правительствын болоhон предприятинуудай гүрэнэй управлени байгуулха гэhэн ВИКТ-ын (Италиин ажалай бүгэдэниитын конфедераци) дурадхал тухай Лонго hануулба. Гүрэнэй энэ орган хадаа арадай интересүүдэй аша туhада предприятинуудые хүтэлбэрилхэ ба профсоюзна организацинуудай хабаадалгатайгаар парламентын хиналта доро байха ёhотой юм.

Экономическа бүхы политикые олонхи hунгагшадай эрилтын ёhоор хубилгахыень правительствые баалхын түлөө коммунистнууд тэмсэжэ байна, тэмсэхэ юм гэжэ Лонго түгэсхэлдөө мэдүүлбэ.

Депутат-коммунист Роазио үгэ хэлэбэ. Хүдөө ажахын бюджет тухай хэлэхэ зуураа, тэрэ хадаа хүдөө ажахын договорнууд тухай шэнэ хуули баталан абахые эрибэ.

Редакторай орлогшо Д. Л. ЛОБСАНОВ.

Мүнөөдэр кинотеатрнуудта

«ПРОГРЕСС» кинотеатрта — «Al… Птицын вырабатывает характер» (11 … 12 ч. 30 м.), «Мой маленький дру…» (14, 16, 18, 20 ба 22 ч.), (Летучая мышь» (23 ч. 30 м.).

«ЭРДЭМ» кинотеатрта — «Арена с…лых» (11 ба 13 ч.), «Корабли штурмуют бастионы» (15, 17, 19 ба 21 ч.) хилын саанахи фильм (23 ч.).

«ХРОНИКА» кинотеатрта — «Мы … Кронштадта» (11, 13 ба 15 ч.), «П…линка» (17, 20 ч. 30 м. ба 22 ч. 30 м.) спортивна фильм (18 ч. 30 м.).

Серовэй нэрэмжэтэ клубта (Батарейка) — «Золушка» (15 ч.), «Песни ст…тальца» (17 ба 19 ч.).

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23, партийной жизни, сельского хозяйства—10.17, пропаганды и переводов—6-84, культуры и быта, промышленности—4-52, мест. информации и писем—11.05. Для междугородных переговоров—16.

Н—00667.

Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР.